

Grannsamverkan i Kungsbacka

Effekten på bostadsinbrott

Ann Rönnäng och Camilla Tjernberg

2015-06-15

Sammanfattning

Syftet med utvärderingen är att undersöka vilken effekt grannsamverkan har på bostadsinbrotten och vilken utbredning grannsamverkan har i kommunen. Med bostadsinbrott avses i rapporten både fullbordade inbrott och försök till inbrott i alla typer av bostäder. Frågor vi ställer oss är om hushåll som medverkar i grannsamverkan utsätts för färre inbrott än övriga hushåll i kommunen? Vilka mönster går att urskilja i materialet? Går det att identifiera särskilt brottsutsatta områden? När på året är det som inbrott vanligen sker?

Utvärderingen utgår från Cohen och Felsons teori *Rutinaktivitetsteorin* som uppfattar brott som en följd av samhällsutvecklingen och de förändrade vanor och rutiner som denna medför. De metoder som valts är analys av lokal brottsstatistik och brott på karta, med så kallad ”crime mapping”. Andra metoder som använts är enkätundersökning och analys av var och när grannsamverkan etablerats.

Det finns fördelar med att arbeta med ”crime mapping” då det bidrar till att ge en helhetsbild över var och när inbrotten sker. Vi valde att också synliggöra alla grannsamverkanshushåll i samma karta och det gav oss möjlighet att se utbredningen och om något hushåll inom grannsamverkan drabbats av inbrott. Utifrån en jämförelse mellan grannsamverkanshushåll och övriga hushåll i kommunen kan vi se att risken för inbrott är halverad för de hushåll som har grannsamverkan.

Grannsamverkan har god spridning i Kungsbacka och en anledning till det är vår arbetsmetod Kungsbackamodellen. Denna metod har arbetats fram från 2010 och sedan dess fram till 2014 har andelen hushåll som ingår i grannsamverkan stigit från 5 till 20 procent.

Bostadsinbrotten har en stor spridning över kommunen och där det bor många människor ser vi att fler inbrott också begås. En postort eller stadsdel kan vara drabbade av ett stort antal bostadsinbrott under ett par års tid för att sedan ha en markant nedgång. Detta ser vi oavsett hur stor andel av grannsamverkan som finns i området. De flesta bostadsinbrotten begås under årets mörka årstid och november är den månad som är mest drabbad. Vi kan även se att det finns skillnader mellan kommunens olika postorter. Vissa följer kommunens övergripande mönster över när på året bostadsinbrott sker medan andra har helt andra mönster.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning.....	3
Rapportens disposition	4
Rapportens syfte och frågeställning	5
Utvärderingens metod och genomförande	6
Grannsamverkan ur ett teoretiskt perspektiv	9
Social och situationell brottsprevention	10
Beskrivning av Kungsbacka kommun.....	12
Allmänt om Kungsbackas brottslighet	13
Grannsamverkans införande i Kungsbacka.....	17
Kungsbackamodellen	18
Organisation och struktur för grannsamverkan Kungsbacka	18
Arbetets upplägg	19
Ansvarsfördelning mellan Kungsbackas samarbetspartners	24
Aktiviter under de senaste fem åren	26
Kommunikation.....	27
Analys av grannsamverkans utbredning i Kungsbacka kommun	31
Bostadsinbrott i Kungsbacka kommun	37
Analys av bostadsinbrott i relation till grannsamverkan.	43
I kommunen och postorterna.....	43
Sammanfattning och slutsatser.....	63
Effekter.....	63
Framgångsfaktorer	64
Mönster.....	65
Tendenser	66
Referenser.....	69
Bilagor	70

Inledning

Den som gör en resa eller genomför ett projekt brukar ha något att berätta. I denna rapport redovisar vi våra erfarenheter av ett gemensamt projekt kring samverkan mot brott mellan grannar i Kungsbacka kommun. Vår roll har i projektet varit att som företrädare för Polisen och Kungsbacka kommuns brottsförebyggande verksamhet initiera och samordna grannsamverkan när det funnits intresse för detta bland de boende. Det har skett i form av organisering av lokala partnerskap för grannsamverkan med stöd från Länsförsäkringar Halland och Villaägarna Kungsbacka.

Att grannsamverkan är framgångsrik och motverkar inbrott kan vi dokumentera med denna rapport. Bostadsområden som går samman i partnerskap för grannsamverkan drabbas inte av inbrott i samma omfattning som andra bostadsområden. En ambition med arbetet med rapporten har varit att utvärdera och lära av erfarenheterna av grannsamverkan genom samverkan med Ove Svensson vid Högskolan i Halmstad och Johanna Stakeberg vid Länsförsäkringar Halland.

För att komma fram till resultaten i rapporten har vi organiserat arbetet såsom en ”följeforskning och lärande utvärdering”. Det finns ingen entydig definition av begreppet fölieforskning, men ofta handlar det om yrkesverksamma som får stöd att dokumentera och reflektera kring den egna verksamheten av fristående forskare och/eller konsulter under en längre period. Stödet innebär bland annat att resultatet av utvärderingen sätts in och tolkas i ett teoretiskt sammanhang och att jämförande statistiska analyser bygger på vedertagna metoder. Detta beskrivs närmare i kapitlet metod.

Följeforskning av detta slag tillämpas idag bland annat av Tillväxtverket för uppföljning av större strategiska projekt med finansiering från EU:s regionala strukturfonder.

Camilla Tjernberg
Samordnare
Kungsbacka kommun
camilla.tjernberg@kungsbacka.se

Ann Rönnäng
Polisinspektör
Lokalt polisområde Kungsbacka
ann.ronnang@polisen.se

Rapportens disposition

Rapporten inleds i ett föregående avsnitt med en sammanfattning av utvärderingens resultat, omfattande både reflektioner kring grannsamverkans former, använda metoder och de resultat som uppnåts. Sammanfattningen följs av innehållsförteckningen och en inledning till rapporten på föregående sidor. Efter detta och *Rapportens disposition* följer *Rapportens syfte och frågeställning* som redovisar utvärderingens syfte och frågeställningar. I avsnittet som följer *Utvärderingens metod och genomförande* beskrivs valda metoder och utvärderingens genomförande. Därefter beskrivs i *Grannsamverkan ur ett teoretiskt perspektiv* det perspektiv på grannsamverkan som utvärderingen anlägger. Inbrott betraktas utifrån Cohen och Felsons teori (1979), rutinaktivitetsteorin, som en följd av samhällsutvecklingen och de förändrade vanor och rutiner som denna medförde. Med övergången till det moderna industrisamhället kom vårt boende att skiljas från våra arbetsplatser. Våra bostäder lämnades obevakade under större delen av dagen. Stöldbegärliga objekt som saknade kapabla väktare kom att bli måltavla för gärningspersoner som inte drog sig för att bryta sig in i andras hem. (Sarnecki, 2009)

Med avsnittet *Beskrivning av Kungsbacka kommun* ges en bakgrund till grannsamverkan. I detta beskrivs bland annat kommunens läge, dominansen av villaboende i kommunen, den höga sysselsättningen, befolkningens medelinkomster och den rapporterade brottsligheten jämfört med några andra kommuner i samma storlek. Avsnittet *Grannsamverkans införande i Kungsbacka* beskriver grannsamverkans framväxt och utveckling i kommunen. Med avsnittet *Kungsbackamodellen* presenteras hur grannsamverkan är organiserad i Kungsbacka. Grundläggande i denna modell är frivilligt deltagande i grannsamverkan och att detta inte får bli betungande för de som väljer att delta, istället för att skapa nya organisationsmönster används befintliga nätverk. I Kungsbacka får såväl boende som företag delta i grannsamverkan för att tillsammans minska brottsligheten i bostadsområdena.

I rapportens analysdel *Analys av bostadsinbrott i relation till grannsamverkan* samt i avsnittet *Bostadsinbrott i Kungsbacka kommun* analyseras effekterna av grannsamverkan på kommunnivå och postortsnivå. I dessa avsnitt belyses utvärderingens syfte och frågeställningar. De slutsatser som redovisas i *Sammanfattning och slutsatser* tar upp såväl reflektioner kring grannsamverkans former och metoder som dess utfall.

Rapportens syfte och frågeställning

I inledningsskedet av vårt gemensamma arbete med grannsamverkan bestämde vi att vi ville ha möjlighet att utvärdera. Denna utvärdering är en förutsättning för att bedöma effekterna av vårt arbete och för att kunna ompröva och utveckla verksamheten. Vi återkommer till detta längre fram, när vi beskriver arbetsprocessen från nuläge, kartläggning, genomförande och uppföljning av grannsamverkans effekter. Att grannsamverkan har effekt visas av Brottsförebyggande rådet, Brå, i rapporten 2008:9 *Grannsamverkans effekter på brottsligheten* som är en sammanställning av internationell forskning. Det framgår även i rapporten från Halland, där grannsamverkan i Sörse i Varberg och Andersberg i Halmstad utvärderades. (Svensson, 2012). De brott som undersöktes då var tillgreppsbrott, skadegörelse och brott mot person. Det visade sig att de minskade i de studerade bostadsområdena. Minskningen var störst på Sörse med 37 procent från 2006 till 2010. På Andersberg, där grannsamverkan inte pågått lika länge, var minskningen 23 procent under perioden 2008 till 2010. Grannsamverkan i dessa områden bedrevs i flerfamiljeshus.

I Kungsbacka bedrivs grannsamverkan till största delen i villaområden. Följeforskningen vi gjort bygger på en utvärdering av grannsamverkans effekt på bostadsinbrott i hela kommunen. Huvudfrågan vi ställde oss var; ger grannsamverkan lika positiva resultat även i Kungsbacka? Syftet med utvärderingen är att undersöka detta. Frågor som vi ställer till det insamlade materialet är om vårt arbetssätt, som delvis skiljer sig från det som används i Sörse och Andersberg, ger färre bostadsinbrott? Utsätts hushåll som medverkar i grannsamverkan för färre inbrott än övriga hushåll i kommunen. Andra frågor handlar om vilka mönster som går att urskilja i materialet. När på året inbrott vanligen sker. Går det att identifiera särskilt brottsutsatta områden?

Utvärderingens metod och genomförande

Vi har organiserat utvärderingen av grannsamverkan som en form av ”följeforskning och lärande utvärdering”. Forskningsansatsen handlar om att yrkesverksamma får stöd att dokumentera och reflektera kring den egna verksamheten av fristående forskare och/eller konsulter under en längre period. Stödet innebär bland annat att resultatet av utvärderingen sätts in och tolkas i ett teoretiskt sammanhang och att jämförande statistiska analyser bygger på vedertagna metoder. Den använda metoden för utvärdering utformades vid två seminarier som arrangerades av European Crime Prevention Networks sekretariat (EUCPN) i Bryssel och programmet ”Towards a European Centre of Expertise on Crime Prevention”. Seminarierna hölls i Dublin och i Bryssel med både beslutsfattare och praktiker inom brottsprevention, samt akademiska experter på området. Den handbok som blev resultatet grundar sig på de diskussioner, förslag och rekommendationer som kom fram under seminarierna. Svensk representant¹ vid seminarierna var Tomas Jansson från dåvarande Polismyndigheten i Hallands län. (EUCPN 2013)

De metoder som valts utgår från syftet med utvärderingen, att kunna avläsa effekten av grannsamverkan på inbrotten och kunna utläsa mönster. Vi använder oss av lokal brottsstatistik och genom ”crime mapping” synliggör var inbrotten skett och när de begicks. Den digitala karta som togs fram visar var och när inbrott begåts. Den visar även vilka hushåll som ingår i grannsamverkan och när de valt att ingå denna. Genom att jämföra omfattningen av inbrott i områden där hushållen ingick i grannsamverkan mot inbrott med övriga hushåll erhöles effekten av grannsamverkan.

Vi sammanställde statistik från polisens system Hobit och RAR, Brottsförebyggande rådet (Brå) och Statistiska centralbyrån (SCB). Vi utarbetade en digital karta som markerade var bostadsinbrotten skedde under perioden 2010 – 2014 samt var grannsamverkan etablerats. Vi använde underlag från andra undersökningar för att skapa oss en bild av kommunen och brottsituationen.

Av polisens system för polisanmälningar framgår var inbrotten sker och när en anmälan lämnades in. Det är dock inte alltid som tidpunkten för inbrotten kan preciseras av anmälan. Denna sker ju först vid upptäckten. I några fall uppgavs att inbrottet kunde ha

¹ Polisens projekt i Halland, Grannsamverkan i flerfamiljshus, som var det svenska bidraget till 2012 års ECPA tävling, har rönt intresse i Europa. Förutom en andra placering (med hedersomnämmande) i den internationella tävlingen har en rapport eller tool-box för utvärdering publicerats av EUCPN. Rapporten är framtagen för att ge stöd för alla som arbetar med lokalt brottsförebyggande arbete och som vill lära sig grunderna för att utvärdera småskaliga lokala projekt. <http://www.bra.se/bra/forebygga-brott/grannsamverkan.html> (2015 05 15)

skett någon gång under en vecka eller ett veckoslut. Rar är polisens system för anmälningar. Hobit är ett program som på karta visar var brott som anmälts har skett och hämtar uppgifterna från Rar. Mörkertalet för bostadsinbrott är lågt. De flesta inbrott anmäls till polisen. Försäkringsbolagen kräver en polisanmälan för att kunna ge ersättning för det som stals eller förstördes.

Den lokala brottsstatistiken förutsatte en viss bearbetning för att bli användbar i vårt syfte. När vi granskade inbrottsanmälningarna fann vi att vissa var felkodade och avsåg andra brott än bostadsinbrott eller hade dubbelförts.

Med bostadsinbrott avses i rapporten både fullbordade inbrott och försök till inbrott i alla typer av bostäder. Fullbordat inbrott innebär ett olovligt inträngande i en bostad, till exempel med hjälp av våld eller verktyg, i låsta utrymmen i syfte att stjäla. Detta gäller även om det funnits andra ingångar som varit olåsta. Med verktyg menas här exempelvis kofot, skruvmejsel eller en dyrk. Begreppet bostadsinbrott är uppdelat i fullbordat respektive försök avseende inbrott i villa/radhus och lägenhet. Detta gäller inte fritidshus där fullbordat och försök har en och samma brottskod. Definitionen av ett fullbordat inbrott är när någon har lyckats att bryta sig in i en bostad och där tillgripits gods eller samlat ihop stöldgodset även om denne inte lyckats ta det med sig därifrån. Om inget har samlats ihop eller tillgripits är brottet att anse som ett försök.

Det finns fördelar med att arbeta med ”crime mapping” där inbrotten anges på en karta. Det bidrar till att ge en helhetsbild över var inbrotten sker. Genom att jämföra var de sker för olika år går det att jämföra vilka områden som utsatta för inbrott. Drabbas vissa områden i större utsträckning än andra år efter år? Är det kommunens landsbygd eller tätorter som är mest utsatta? Vilka tider på året är de mest utsatta?

Då även grannsamverkanshushållen syns i samma karta kan vi se relationen mellan grannsamverkan och bostadsinbrott. Vi kan också följa utvecklingen av grannsamverkan och se om det bildas nya grupper i samband med att bostadsinbrott begås. Vi får en tydlig bild av var och hur stor del av kommunen som har grannsamverkan, både i tätorter och på landsbygd. Det ger oss möjlighet att göra riktade insatser i områden som saknar grannsamverkan om de är särskilt brottsutsatta.

För att undersöka vårt eget arbete och täckningen av vår information till medlemmar inom grannsamverkan genomfördes en enkät bland kontaktombuden. Enkäten delades ut på årsträffen för kontaktombuden år 2014. Av totalt 374 kontaktombud inom grannsamverkan kom 150 personer på årsträffen varav 136 besvarade frågorna. Enkäten innehöll frågor om hur kontaktombuden tog del av vår information och i vilken omfattning de spred denna vidare till sina grannar i bostadsområdet.

Övrigt material som samlades in under utvärderingen användes för att skapa en bild av kommunen och för att sätta in grannsamverkan i ett sammanhang. Vi har tagit del av statistik på SCB för att få uppgifter kring åldersfördelning, befolkningsökning och andra demografiska fakta. Av Kungsbacka kommun har vi fått uppgifter om tillväxten och sysselsättningen i kommunen. Mediaarkivet gav uppgifter om hur grannsamverkan presenterats i media. Vi har även använt oss av den Invånardialog som gjordes 2013 av kommunen kring ämnet Trygghet. SCB:s medborgarundersökning bidrog till att komplettera bilden över den upplevda tryggheten i kommunen.

Grannsamverkan ur ett teoretiskt perspektiv

Rutinaktivitetsteorin är en teori som kan användas för att förstå vad som är verksamt i det brottsförebyggande arbetet. Teorin formuleras år 1979 av kriminologerna Lawrence Cohen och Marcus Felson. Den bygger på tesen om att brott sker för att vardagslivets rutiner möjliggör det. Teorin har visat sig kunna förklara varför grannsamverkan har effekt och blivit den vanligaste metoden i brottsprevention. Rutinaktivitetsteorin låg till grund för rapporten *Grannsamverkan i Halland* som tidigare nämnts och det är den teorin som också är grunden för denna rapport. Utgångspunkten för teorin är att följande tre omständigheter måste föreligga i tid och rum för att brott ska uppstå:

1. en motiverad gärningsperson
2. ett stöldbegärligt brottsobjekt
3. frånvaro av kapabla väktare i form av människor, bevakningssystem eller designade ljusmiljöer etc.

Enligt teorin påverkar redan förändringar av någon av dessa tre omständigheter sannolikheten för att brott ska begås. Finns det inga gärningspersoner som är motiverade att begå inbrott sker det inte några inbrott. Gärningspersoner gör, enligt teorin, medvetna och rationella riskbedömningar innan brotten begås. Saknas det föremål av ekonomiskt värde eller framstår dessa som svåra att sälja vidare sker inte heller några inbrott. Grannsamverkan har av det skälet ofta ägnat sig åt stöldmärkning av begärliga objekt för att försvåra avyttringen av dessa eller åtminstone underlätta deras återlämning när förövaren greps. Skyddet av attraktiva brottsobjekt ökas även genom skalskydd i form av larm eller bättre lås. Risken för brott antas vidare minska genom att de boende ökar uppmärksamheten på vad som sker i bostadsområdet och genom att slå larm till polisen blir de kapabla väktare i teorins betydelse. (Sarnecki, 2009)

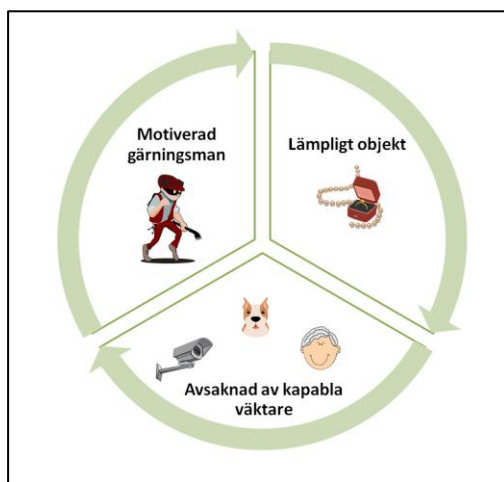

Bild 1. Rutinaktivitetsteorin

Social och situationell brottsprevention

Det brottsförebyggande arbetet utgår från två delar, social och situationell brottsprevention. Syftet med den sociala preventionen är att öka gemenskapen och vardagsomsorgen medan syftet med den situationella preventionen avser att begränsa tillfällena till brott. De brukar utgöra grundstenar i grannsamverkansmetoden.

Den sociala brottspreventionen kan ökas och stärkas på många olika sätt. Det kan handla om gemensamma aktiviteter i form av städdagar eller möte i vägföreningen. Det kan också vara praktisk hjälp man kan ge varandra och att man meddelar sina grannar när man ska vara bortrest. En viktig del i den sociala preventionen är att höja medvetenhet och uppmärksamhet på sådant som avviker från vardagsmönstret och reagera på det och agera vid behov. Gemenskapen är en förutsättning för att få en samsyn hur man vill ha det i sitt område och hur man hanterar uppkomna problem, alltifrån störande gäng till fortkörningar.

Den situationella preventionen handlar om att på olika sätt begränsa tillfällena för att brott ska kunna begås. Det kan handla om att förbättra skalskydd eller att man låser dörrar och fönster och förvarar stöldbegärliga objekt på lämpligt sätt. I ett område kan trygghetsvandringar genomföras för att upptäcka platser som kan upplevas otrygga eller som ger en fördel för den som är ute i brottsligt syfte. Att ett område eller en fastighet hålls ren och prydd är viktigt och att skyltar inte ska få hänga trasiga eller klottrade på.

Betoningen av gemensamma aktiviteter och strävan att genom dessa bryta anonymiteten och stärka de sociala banden mellan de boende kan tyckas naturlig i denna modell. Grannsamverkan utvecklades i bostadsområden med flerfamiljshus där grannar lever åtskilda från varandra trots att de rör sig i samma område. Det krävs ingen djupare social kontakt utan det räcker med att de känner igen varandra till utseendet och hälsar när de möts då ökar deras benägenhet att reagera på vad som sker i bostadsområdet och genom att kontakta polisen avvärja brott.

Situationen skiljer sig åt på flera sätt mellan flerfamiljshusen i Halmstad och Varberg och villaområdena i Kungälv. Brottsituationen har sett olika ut, med väsentligt fler brott mot person i framförallt Halmstad. Förutsättningarna skiljer sig också åt vad gäller boende- och ägandeform. Det är svårt att generalisera Kungälvskas områden och jämföra kommunen med de två utvalda områdena i Varberg och Halmstad. Det finns olika karaktärer på villaområdena i kommunen. En del är helt nybyggda stora områden, nästan nya stadsdelar. Andra är äldre områden där en generationsväxling sker och inflyttningen är stor. Vissa områden bygger på att husen till stor del går i arv och man känner till varandras historia. En del områden har etablerade samverkansformer såsom samfällighetsföreningar eller vägföreningar och andra är helt oorganiserade.

Fördelen med grannsamverkansmetoden är att den är applicerbar i de flesta typer av bostadsområden. De boende kan själva avgöra på vilken nivå och i vilken utsträckning de vill engagera sig. Vårt mål i Kungsbacka har varit att presentera grannsamverkan som en metod för alla och som är enkel att starta upp och driva, utan att ge avkall på kvaliteten. Det finns utrymme för olikheter i hur de boende kan bedriva verksamheten i sitt område för att öka gemenskapen och begränsa tillfälle till brott. Jämfört med grannsamverkan i Varbergs och Halmstads flerfamiljshusområden är dock de sociala aktiviteterna begränsade i Kungsbacka. I en del av kommunens villaområden känner grannarna varandra väl sedan många år tillbaka, men det finns också en hel del villaområden som är helt nybyggda där ingen känner någon annan. Andra områden har haft ett generationsskifte som inneburit att relationerna förändrats genom åren. I vissa av områdena finns sociala aktiviteter, men de fanns troligen även innan grannsamverkan. Den snabba spridningen av grannsamverkan till allt fler områden i kommunen under de senaste 5 åren kan kanske ses som en bekräftelse på att vi valt rätt strategi.

Beskrivning av Kungsbacka kommun

Kungsbacka kommun ligger i Hallands län cirka tre mil söder om Göteborg och är, sett till invånarantalet, landets 26:e största kommun. Den västra delen av kommunen har en lång kustlinje och östra delen präglas av landsbygd. Kungsbacka kommun är den nordligaste kommunen i Hallands län och gränsar i norr till Göteborg och Mölndal, i öster till Härryda och Marks kommun och i söder till Varberg.

Kungsbacka kommuns demografi

Kommunen hade 78 098 invånare per den 31 augusti 2014. Kungsbacka stad har drygt 20 000 invånare. Kullavik och Särö ligger utefter kusten i norra delen av kommunen och Onsala och Vallda på Onsalahalvön. I inlandet ligger Fjärås vid sjön Lygnern. Åsa och Frillesås vid kusten i söder har fått många nya invånare under de senaste åren. Kungsbacka kommun har stark befolkningstillväxt och har sedan 1975 dubblat sin folkmängd. (Kungsbacka.se, 2015)

En stor del av dem som flyttar till kommunen är familjer med yngre barn. Detta innebär att befolkningen består av många unga. (Kungsbacka.se, 2015)

Befolkningsfördelningen 2014

- 28 procent av invånarna är under 20 år
- 55 procent är mellan 20-64 år
- 17 procent är 65 år och äldre

Utbildning och arbetsmarknad

I Kungsbacka kommun är utbildningsnivån något högre än genomsnittet i riket. 46 procent av kvinnorna och 38 procent av männen i Kungsbacka kommun har en utbildning efter gymnasiet, till exempel från högskola. Motsvarande siffror för hela Sverige är 43 procent av kvinnorna och 33 procent av männen. (Statistiska Centralbyrån, 2015)

I Kungsbacka kommun finns drygt 8000 företag. Ett 50-tal av dessa har mer än 50 anställda, 2500 har mellan 1-49 anställda och resterande är egenföretagare. Kommunen har ingen större industri eller annan större anläggning där stora grupper är anställda. De stora arbetsgivarna är Kungsbacka kommun och Region Halland. (Kungsbacka.se, 2015)

Knappt 37 000 invånare i åldern 16 år och uppåt har arbete. De flesta män arbetar inom handel och byggverksamhet. De flesta kvinnor arbetar inom vård och omsorg, utbildning och handel. (Arbetsförmedlingen.se, 2015)

Medelinkomst

Medelinkomsten 2014 för hela befolkningen i Kungsbacka kommun var 338 000 kronor per år. Männen tjänade 405 000 kronor och kvinnorna tjänade 273 000 kronor. Medianinkomsten ligger över genomsnittet i riket för personer som är 20 år eller äldre. (Kungsbacka.se, 2015)

Boende

I Kungsbacka är det villor och radhus som dominerar boendetyper. Det är 71 procent av invånarna som bor i eget hus, 21 procent bor i hyreslägenhet och 8 procent i bostadsrättslägenhet. 2014 finns det totalt 30 555 hushåll där personer är folkbokförda och det finns 3 414 fritidshus i kommunen. Målet för Kungsbacka kommuns bostadsbyggande 2014-2020 är att det årligen ska byggas cirka 500 nya bostäder. Till detta redovisas att 50-100 fritidshus per år ska göras om till permanenta boende. (Kungsbacka.se, 2015) (SCB.se, 2015)

Allmänt om Kungsbackas brottslighet

Kungsbacka bedöms som en trygg kommun av sina invånare och den upplevelsen stöds av brottsstatistiken. Detta kommer att beskrivas mer i kommande kapitel. Inledningsvis beskrivs kort den mer övergripande bilden av brottsligheten i Kungsbacka. Vad det gäller bostadsinbrott tydliggörs det i analysdelen av rapporten.

Anmällda brott

I tabellen 1 nedan presenteras Kungsbacka kommuns anmällda brott, totalt per år. Kungsbacka kommun har ett varierat antal anmällda brott under perioden 2010-2014, med en topp 2011. Den nationella utvecklingen i Sverige är i stort sett densamma, med ökning vissa år och minskning under två av åren. Toppen nationellt ligger 2014.

År	Antal anmällda brott i Kungsbacka	Antal anmällda brott i Sverige
2010	5418	1 370 399
2011	5890	1 416 280
2012	5250	1 402 588
2013	5231	1 401 982
2014	5381	1 435 486

Tabell 1 Anmällda brott. (Bra.se, 2015)

Typ av brottslighet

Kungsbacka kommun drabbas, som alla andra städer, av olika typer av brott. Däremot finns inga utsatta områden, stadsdelar eller orter i kommunen som markant urskiljer sig mot de övriga som många andra kommuner har. Kungsbacka är till viss del förskonad från de grövsta brotten jämfört med andra kommuner av samma storlek. Vi är medvetna om att vi har ett antal invånare som rör sig i kriminella kretsar och sysslar med grov organiserad brottslighet, men det är i nuläget inget påtagligt problem lokalt i Kungsbacka.

De vanligaste anmälda brotten i Kungsbacka är olika typer av tillgreppsbrott. Tillgreppsbrott innefattar stöld genom inbrott i exempelvis företag, skolor och bostäder samt stöld och snatteri, stöld av skjutvapen, stöld och tillgrepp av bil, stöld ur och från motordrivet fordon samt övriga stöldbrott och rån.

I tabell 2 kan vi se hur olika typer av brott fördelats i antal under de undersökta åren. Dessa siffror är inte heltäckande, men ger ändå en fingervisning över brottsituationen. Tillgreppsbrotten varierar under perioden 2010 till 2014. De brott som ökar är trafikbrotten och den ökningen består i att antal smitningar blivit markant fler sedan 2013. Våldsbrott och hot har minskat för varje år sedan 2010. Det brott som minskat mest är alkoholbrott och då är det olovlig försäljning och olovligt innehav av alkoholdrycker som står för den stora minskningen.

Brottstyp	2010	2011	2012	2013	2014
Stöld, rån	1807	2035	1663	1739	1671
Trafikbrott	339	401	418	413	616
Skadegörelse (inkl. mordbrand)	808	799	615	571	593
Narkotikabrott, dopningsbrott	315	414	404	426	408
Olaga hot, ofredande	545	436	403	367	336
Våldsbrott	420	392	365	312	306
Bedrägeri- och förfalskningsbrott	230	250	262	237	293
Sexualbrott	53	45	64	63	48
Miljöbrott	42	37	59	28	36
Vapenbrott	44	39	23	42	25
Alkoholbrott	82	194	153	4	8
Ekonomisk brottslighet	10	18	112	8	7

Tabell 2 Brotts typer i Kungsbacka (Bra.se, 2015)

Kungsbacka i jämförelse

För att ge oss en tydligare bild av brottsligheten just för denna rapport har vi jämfört bostadsinbrotten med tre andra kommuner. De kommuner vi valt är Mölndal, Solna och Kristianstad för att de i stort sett har samma befolkningsmängd som vår kommun.

Vi jämförde antalen fullbordade inbrott och försök till inbrott i villa/radhus, lägenhet och fritidshus, se tabell 3. Vi kan konstatera att antalet inbrott varierar i Kungsbacka kommun under de undersökta åren. År 2014 var de till exempel väsentligt lägre än året innan. Solna har en markant minskning 2012 som sedan hållit i sig. Kungsbackas grannkommun i norr, Mölndal, har en ökning av inbrotten de senaste tre åren.

	Jämförelse i antal avseende fullbordade inbrott och försök till inbrott i villa/radhus, lägenhet och fritidshus				
Kommun	2010	2011	2012	2013	2014
Kristianstad	241	337	237	175	226
Kungsbacka	178	180	148	177	119
Mölndal	163	184	156	165	208
Solna	174	184	96	99	99

Tabell 3. Jämförelse av brott mellan kommuner (Polisen, Hobit, 2015)

När vi analyserade Kungsbackas anmälda bostadsinbrott upptäckte vi att en hel del anmälningar hade felaktigt rubricerats som bostadsinbrott, trots att brottsrubriceringen borde varit en annan. Det kunde istället vara ett inbrott i en skola eller en stöld som avsågs och inte inbrott i en bostad. Det fanns också anmälningar som avsåg skadegörelser. Fortsättningsvis i rapporten används de siffror som vi fick fram efter granskningen.

Andra undersökningar

Det finns fler undersökningar som kan hjälpa oss att beskriva kommunen. Det är bland annat Lokal uppföljning av ungdomspolitik 2014 (LUPP), SCB:s medborgarundersökning 2014, och kommunens egna genomförda invånardialog om trygghet 2013. Av dessa framgår att flertalet ungdomar är nöjda med undervisningen och möjligheterna till stöd och hjälp i skolan, men att flickor känner sig otrygga i högstadiet och har hälsobesvär i gymnasiet. Likt övriga Sveriges kommuner ser även Kungsbacka kommun en minskning av användandet av alkohol och droger. Utsatthet för brott har minskat men känslan hos ungdomarna av otrygghet består.

Flertalet invånare i Kungsbacka uppger att de upplever att de bor i en attraktiv och bra kommun. 69 procent av invånarna är så pass nöjda med att bo i kommunen att de kan rekommendera sina vänner att flytta till Kungsbacka. I SCB:s medborgarundersökning 2014 visar det sig att äldre personer i Kungsbacka känner sig mer otrygga än vad yngre gör. Detta är intressant då vi kan se att en stor del av de som engagerar sig i grannsamverkan är äldre. Det visar sig också att kvinnor känner sig mer otrygga än män.

Kungsbacka kommuns invånare tillfrågades 2013 i en invånardialog angående trygghet. De fick svara på vad de tycker är viktigast för att kommunen ska bli en ännu tryggare plats. Då framhövdes trafiksäkerhet, utomhusbelysning, hög närvaro av poliser och andra trygghetsskapande personer samt övervakningskameror i offentlig miljö som viktiga faktorer. Att öka antalet bra mötesplatser för ungdomar samt stöd till föreningslivet såg man också som viktiga förutsättningar. Invånarna tyckte också att det var viktigt att satsa på preventiv information.

Sammanfattningsvis kan vi se att Kungsbacka kommun upplevs som trygg och trivsamt att bo i. Brottsituationen är förhållandevis låg jämfört med andra kommuner, även om det finns områden som kan förbättras. De socioekonomiska förutsättningarna är goda jämfört med riket. Tre fjärdedelar av hushållen är i villa/radhus och eftersom kommunen har en stor inflyttning består befolkningen till stor del av yngre familjer. En hög andel är förvärvsarbetande med en högre medelinkomst än riket vilket kan innebära att det finns stöldbegärligt gods i de många villorna i kommunen. Många av de förvärvsarbetande pendlar till annan ort vilket innebär att många är borta under dagen. I Kungsbacka reser man frekvent också utomlands på semester.

Grannsamverkans införande i Kungsbacka

Kungsbacka kommun och polisen började samarbeta med övergripande drog- och brottsförebyggande arbete 2001, då en samordnare för det preventiva arbetet anställdes på kommunen. Samarbetet har sedan start präglats av god kommunikation och gemensamma operativa insatser. Ett mer strukturerat grepp togs 2010 i och med att den första överenskommelsen mellan polis och kommun undertecknades, ÖPK 2010-2014.

I överenskommelsen mellan polis och kommun, ÖPK 2010-2014, togs tre prioriterade områden fram utifrån en gemensam problembild. De prioriterade områden var:

- Trygghet i offentlig miljö och boendemiljö
- Ungdomar och alkohol
- Klotter och skadegörelse

Det finns flera insatser under varje prioriterat område, hos både polisen och kommunen samt gemensamma insatser. En av de gemensamma insatserna för att minska brottsligheten och öka tryggheten i den offentliga miljön och i boendemiljön var grannsamverkan. Både kommun och polis har ett tydligt samarbete och är lika delaktiga i arbetet.

Grannsamverkan har funnits i Kungsbacka i vad vi vet över 10 år. Det var initialt Länsförsäkringar Halland och Kungsbacka kommun som samarbetade och bedrev arbetet. Grannsamverkan i nuvarande form med polisen med som ytterligare en samarbetspartner påbörjades 2007.

I samband med att överenskommelsen mellan polisen och kommunen gjordes 2010 så beslutades att en större satsning skulle göras på grannsamverkan under det prioriterade målet trygghet i offentlig miljö. Uppdraget att samordna grannsamverkan lades då på en tjänsteman på kommunen och på en inspektör hos polisen. Dessa fortsatte samarbeta med en trygghetssamordnare på Länsförsäkringar Halland. 2011 gick även Villaägarna Kungsbacka med i samarbetet kring grannsamverkan.

Kungsbackamodellen

~ Satsning på en grundläggande basverksamhet med långsiktig hållbarhet ~

Alla orter och städer har olika förutsättningar för att arbeta med brottsförebyggande arbete. I regeringsprogrammet Allas vårt ansvar (Ds 1996:59) påpekas vikten av att arbeta utifrån de lokala förutsättningarna och de lokala aktörerna. I Kungsbacka finns ett upparbetat samarbete mellan polisen och kommunen. Länsförsäkringar Halland har en särskild tjänst för att öka tryggheten och minska brottsligheten i länet. Företaget har ett samhällsengagemang och har valt att lägga en del tid på grannsamverkan. Därför var det till en början dessa tre samarbetspartners som byggde upp en arbetsmetod för grannsamverkan i Kungsbacka. Villaägarna Kungsbacka har tillkommit som partner i samarbetet kring grannsamverkan sedan 2011.

Målet med samarbetet är att minska brottsligheten och öka tryggheten. Alla samarbetspartners tror på att samverkan ger resultat. Vi har ett tydligt fokus på grannsamverkan och ingen av oss framhäver den egna organisationen/företaget. Vi alla tycker det är viktigt att arbetet utgår ifrån den forskningsbaserade metoden och att vi anpassar den till de lokala förutsättningarna.

Organisation och struktur för grannsamverkan Kungsbacka

För att ha ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete krävs en samsyn av alla samarbetspartners i de medverkande organisationerna. Brottsförebyggande rådet har tagit fram en guide för grannsamverkan i flerfamiljshus som beskriver hur grannsamverkan kan organiseras i partnerskap. Denna guide avser områden med flerfamiljshus, men den är även tillämplig på villaområden. Partnerskapsgruppen utgörs i denna organisationsmodell av en central ledningsgrupp med ett övergripande ansvar för inriktning och resurser. I Kungsbacka är vi som tidigare nämnts fyra samarbetspartners för grannsamverkan. Det är Kungsbacka kommun, Polisen, Länsförsäkringar Halland och Villaägarna Kungsbacka.

Inriktningsbeslut

För att bedriva ett långsiktigt brottsförebyggande arbete krävs en förankring av denna hos de ansvariga inom politiken. Visioner och mål bör genomsyras av en samsyn, det ger en röd tråd i arbetet och skapar kvalitetssäkring. Både polis och kommun påverkas av politiska beslut. Om politikerna tar beslut om **vad** som ska göras - generella mål och visioner - så blir det tydligare och mer lättarbetat för tjänstemännen som ska styra över **hur** arbetet ska genomföras.

Övergripande ansvar

Det tydliga mandatet för att arbeta med grannsamverkan måste finnas hos alla samarbetspartners. De ska ha det i sitt uppdrag med stöd av styrelse, ledningsgrupp eller motsvarande och det är viktigt att både tid och ekonomiska resurser avsätts. I en omvärldsanalys ser vi många exempel på organisering av grannsamverkan som mer bygger på enskilda personers intresse. Risken med det är att arbetet med grannsamverkan faller när den personen slutar.

Inom Polisen har det brottsförebyggande arbetet inte alltid haft så hög status och prioritet. Vi menar att det är viktigt att chefer vågar satsa och lägga resurser på brottsförebyggande arbete och att detta ses som en lika tydlig arbetsuppgift som andra uppgifter inom Polisen. Vad det gäller den kommunala sidan så är det viktigt att det brottsförebyggande arbetet tas på allvar och att tillräckliga resurser satsas.

Brottsförebyggande uppdrag, som grannsamverkan, bör knytas till en funktion eller tjänst och med en tydlig tjänstebeskrivning. Det får helt enkelt inte bygga på personer inom organisationen som ska göra detta mer eller mindre utöver sitt ordinarie uppdrag.

Den eller de personer som arbetar med grannsamverkan behöver ägna en del av sin arbetstid till omvärldsanalys och ta del av hur andra arbetar. Det kan vara lätt att fastna i sina egna arbetsmetoder därför är det viktigt att ges möjlighet till att utveckla dem genom att lära av andra. Det kan handla om att delta på konferenser och man kan också med fördel titta på hur andra länder arbetar, som exempelvis Storbritannien och USA. Grannsamverkan är vanligare i dessa länder och det sker ofta en intressant metodutveckling i länder där metoden är utbredd.

Arbetets upplägg

Vi fyra samarbetspartners är delaktiga i grannsamverkansarbetet i Kungsbacka på olika sätt. Huvudansvaret tas dock av kommunen och polisen gemensamt och vi som är deras representanter har arbetat utifrån nedanstående etablerade arbetsmetod, se bild 2. Detta för att strukturera arbetet med grannsamverkan och för att ha en röd tråd genom våra beslut och aktiviteter samt dokumentation.

Bild 2. Beskrivning av arbetsmetod.

Nulägesanalys

I januari 2011 tog den nya organisationen över ansvaret för att samordna grannsamverkan i Kungsbacka. Arbetet hade en regional och lokal anknytning med tydlig arbetsfördelning. Mycket av verksamheten fungerade bra, men eftersom grannsamverkan utökats så pass mycket så behövde strukturen ses över. Alla inlämnade listor över hushåll som ingick i grannsamverkansområden förvarades i pärmar på olika ställen hos flera samarbetspartners. Eftersom listorna inte var samlade var det omöjligt att få en överblick över antal hushåll och vilka kontaktombud som fanns och vilka områden som var aktiva. Vi konstaterade att en grundlig kartläggning och sammanställning över områden och kontaktombud behövde genomföras. Dessutom ville vi skapa en dokumentation för en framtida utvärdering.

Kartläggning

Vi påbörjade omgående kartläggningen av kommunens grannsamverkansgrupper. Det visade sig att många kontaktuppgifter var inaktuella. Det saknades information om vilka grupper som var aktiva. Alla uppgifter bearbetades och ställdes samman i en förteckning över aktiva grannsamverkansgrupper samt sorterades in i nya pärmar.

Kartläggningen tog ett år och vi avsatte totalt 20 arbetsdagar var för att gå igenom det insamlade materialet. Stor del av tiden ägnades åt att ta kontakt med kontaktombud för att uppdatera kontaktuppgifter och grannlistor. Det gav en rad positiva effekter. En del områden fick en nystart, med nya kontaktombud som tog över ansvaret och satte upp nya skyltar. Vissa områden fick vi inte kontakt med, trots försök via telefon, e-post och brev till såväl kontaktombud som grannar. Dessa områden fick vi då anse vara inaktiva. De kan förstås ha grannsamverkan ändå, utan vår vetskap.

Kartläggningen gav oss kunskap om hur läget såg ut och vilka behov befintliga grannsamverkansområden hade samt hur vi skulle bedriva vår verksamhet. Det gav oss också bra kontakter med befintliga kontaktombud. Trots att vårt fokus låg på att kartlägga det vi redan hade fick det ändå effekten att många nya områden startade under det året.

Planering

Utifrån kartläggningen planerade vi årsvis för den löpande verksamheten för att tillgodose behovet för de som redan var igång med grannsamverkan och för de som vill starta. Vi såg också behov av utveckling av informationsmaterialet samt mallar för att underlätta kommunikation.

Vi skapade en ny struktur utifrån de nya uppkomna behoven med en förteckning över kontaktombud och grannsamverkansområden för att effektivisera och se nya mönster. Vi gjorde även en ansvarsfördelning där det blev tydligt vem som skulle göra vad.

Vi kontaktade Ove Svensson, på Högskolan i Halmstad, för att få klarhet i vilka uppgifter som skulle komma att vara till nytta i det framtida utvärderingsarbetet. Vi hade tidigt tankar på en digital karta enligt metoden ”crime mapping” där bostadsinbrott skulle kunna ses tillsammans med uppgifter om var grannsamverkan finns.

Genomförande

Vi utförde vår planerade verksamhet utifrån de behov vi hade detekterat. Vi strävade efter att hålla oss till planeringen, där satsning på en grundläggande basverksamhet med långsiktig hållbarhet fick genomsyra vårt arbetssätt. Mer detaljerat beskrivs arbetet längre fram i rapporten.

Vårt fokus i inledningen av genomförandeprocessen var att skapa en tydlig struktur som var enkel att bygga vidare på och som var lätt för någon annan att ta över.

Förteckning

För att kunna ha en aktuell bild av var grannsamverkan finns och vem som är kontaktombud när antalet områden och kontaktombud ständigt ökar valde vi att skapa en förteckning utifrån de inlämnade medlemslistorna. Den är uppbyggd i Excel och är uppdelad på tre dokument:

1. Kontaktuppgifter till kontaktombud samt eventuell förening och vilka gator/vägar de ansvarar för, startdatum, hur många hushåll som ingår i deras grupp.
2. Samtliga deltagande adresser med postort och datum för uppstart av grannsamverkan som utgör underlag till den digitala kartan.
3. E-postadresser till alla kontaktombud.

Digital karta

Kungsbacka kommun har flera postorter som i sig består av både tätort och landsbygd. För att få en tydligare bild över brottsituationen använde vi oss av metoden ”crime mapping” som är en kartläggning av brott för att visualisera och analysera brottsincidentmönster med hjälp av geografiska informationssystem (GIS).

Vi skapade en digital karta där inte bara inbrotten lades in utan också hushållen som deltar i grannsamverkan. Vi såg fördelar med att kunna avgöra i vilken omfattning grannsamverkansområden drabbats av inbrott. Vi ansåg också att en sådan karta skulle möjliggöra en framtida utvärdering av grannsamverkans effekt i Kungsbacka. Kartan kunde också ge oss möjlighet att utläsa särskilda brottsdrabbade områden. Vi kände inte till att någon annan arbetade med ett sådant verktyg på det sättet och det inspirerade oss att prova och utveckla idén.

Att ha med varje enskild adress är en förutsättning för att skapa en helhetsbild på en digital karta. I kartan är samtliga grannsamverkanshushåll synliga med en punkt som också kan visa vilket år och vilken månad de startade. I kartan läggs också alla adresser in där bostadsinbrott skett under åren 2010-2014. Tidpunkten för upptäckten av brottet kan också ses i kartan.

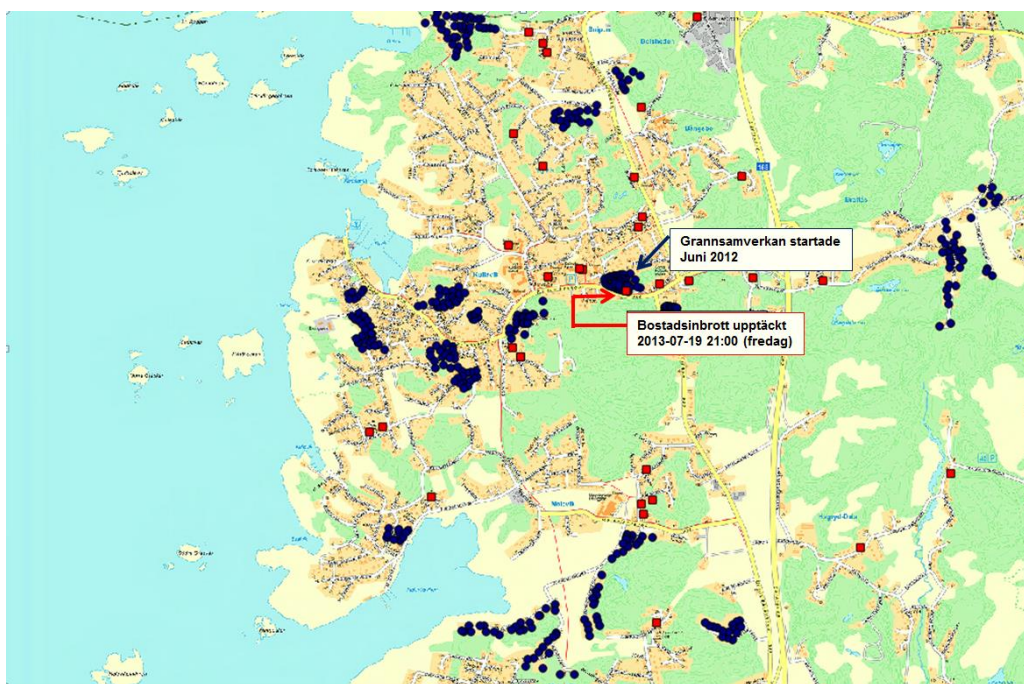

Bild 3. Exempel ur den digitala kartan.

I ovanstående exempel har endast ett inbrott skett i ett grannsamverkanshus. I bilden syns 31 av 158 bostadsinbrott 2013 (röd markering) i Kungsbacka kommun. Kartan visar bara en del av kommunen. De blå punkterna avser grannsamverkanshushåll i 17 av kommunens ca 210 områden.

Kartan uppdateras en gång per år. En GIS-ingenjör på Kungsbacka kommun, Victor Axbom, är den som skapat kartan och har hjälpt till med uppdateringarna. Det krävs stor noggrannhet i det underlag som kartan bygger på så det är viktigt med god kommunikation och ett gott samarbete.

Vi märkte 2012 att kartan skapade engagemang hos kontaktombuden när de fick se den. De såg stora vinster med att samverka med närliggande områden och via kartan går det lätt att se vilka områden som ligger nära varandra. Kartan har också bidragit till att visa grannsamverkans framväxt i Kungsbacka och har inspirerat andra kommuner att göra liknande modell. Den har också tagits emot positivt inom dåvarande Polismyndigheten i Halland och Kungsbacka kommun, vilket genererat att vi förevisat den i olika sammanhang som till exempel hos Samordningsgruppen för folkhälsa, Polisstyrelsen och Operativa ledningsgruppen.

Användning av kartan

Syftet med kartans utformning är att kunna ta reda på om, när och var det skett bostadsinbrott i grannsamverkansområden eller i nära anslutning till dem. I kartan finns en sökfunktion som möjliggör att söka på ett helt år, eller flera år, för att se hur många grannsamverkanshushåll som drabbats av inbrott efter att de startat grannsamverkan. Man kan välja att särmarkera dessa punkter i en avvikande färg, vilket gör att vi lätt kan se hur många grannsamverkanshushåll som drabbats och var i kommunen dessa är belägna. Vid en översiktsbild kan det ibland se ut som fler hus drabbats som har grannsamverkan, men när man tittar på startdatum och brottsdatum visar det sig ofta att de startat grannsamverkan efter att inbrott i området skett. Om något område drabbas mer än andra så kan framtida strategiska insatser göras där.

Utvärdering

Alla samarbetspartners träffas i slutet av varje år och utvärderar det gångna året samt planerar det kommande. Utvärderingarna är muntliga och fokuserar på arbetsprocessen under året. Kortare minnesanteckningar förs och ligger till grund för årsplaneringen och justeringar görs vid behov, som till exempel att antalet utbildningstillfällen för de som vill starta grannsamverkan utökats.

Under 2010 till 2014 har vi planerat och samlat material för en större utvärdering, det vill säga denna rapport. Den kommer att ligga till grund för kommande insatser, 2015 och framåt.

Ansvarsfördelning mellan Kungsbackas samarbetspartners

Att samordna och ansvara för grannsamverkan innebär att arbeta på flera plan för att få god kvalitet och en hållbar utveckling. Den viktigaste samverkansparten i grannsamverkan är kontaktombuden och medlemmarna. Det är de som utgör den brottsförebyggande kraften och det är deras engagemang som ger resultat. De får information av oss vad de som kontaktombud ska ansvara för och vilket ansvar varje medlem har. De får också information om det stöd och den service de kan förvänta sig från oss.

Kungsbacka kommun

På kommunen är det en tjänsteman som är samordnare för det lokala brottsbyggande rådet som ansvarar för grannsamverkan. Brottsförebyggande rådet på Kungsbacka kommun är en samverkansgrupp som lägger fram förslag på åtgärder för att öka tryggheten och minska brottsligheten i Kungsbacka. I princip allt arbete görs i direkt samarbete med polisen. Ett av de gemensamma ansvarsområdena är att samordna och utveckla grannsamverkan bland annat genom att anordna utbildningar, kommunicera med kontaktombud, marknadsföring, bygga upp ett forskningsunderlag samt annan utveckling och planering.

De specifika arbetsuppgifterna som samordnaren på Kungsbacka kommun, Brå, har är att rapportera resultat och måluppfyllelse till överenskommelsen mellan polis och kommun (ÖPK). Dessutom ingår samordnaren i det regionala samarbetet i grannsamverkan. En period, 2011-2013, ansvarade Kungsbacka kommun för utdelning av skyltar och dekalering.

Polisen

På polisen är det en särskild polis som ansvarar för grannsamverkan. På den tjänsten ligger utöver grannsamverkan andra brottsförebyggande uppdrag. Det är en medveten prioritering och strategi från ledningen på Polisen att ge tid för grannsamverkan utan konkurrens med arbetsuppgifter som måste prioriteras högre, såsom yttre tjänst och jourverksamhet.

Tillsammans med samordnare på Kungsbacka kommun, Brå, ansvarar polisen för att driva, samordna och utveckla grannsamverkan. Polisen ansvarar för att ta fram brottsstatistik och förmedla den till kontaktombud och andra berörda. Polisen tar också hand om de tips som kommer in via grannsamverkan som vidarebefordras inom den egna organisationen. Sedan 2014 har polisen ansvarat för att dela ut skyltar och dekalering till nystartade områden via polisstationens reception.

På länsnivå har Polisen en ansvarig kommissarie för det brottsförebyggande arbetet som i samverkan med Länsförsäkringar Halland ansvarar för samordning av grannsamverkan i länet.

Polisens volontärer

Polisens volontärer är också involverade i grannsamverkan. De deltar vid utbildningstillfällena genom att de tar emot besökare och följer dem till utbildningssalen. De har också uppdrag att sprida information i bostadsområden om grannsamverkan och andra brottsförebyggande metoder. De har dessutom varit med vid operativa insatser och gått i särskilt drabbade områden för att göra iakttagelser och för att öka närvaron av kapabla väktare i dessa.

Länsförsäkringar Halland

Företaget tar ett stort ansvar för grannsamverkan i länet. I Halland finns sex kommuner och Länsförsäkringar Halland har ett tydligt engagemang i alla dessa. De tar även ett ansvar i att bedriva ett utvecklingsarbete inom regionen och samordnar ett nätverk för de som arbetar med grannsamverkan.

I Kungsbacka har företaget deltagit i 4 utbildningar per år. Utbildningarna har riktat sig till de som är intresserade av att starta upp grannsamverkan i sitt bostadsområde. Sedan 2013 har hela ansvaret för detta övertagits av Kungsbacka kommun och polisen.

Länsförsäkringar Halland bidrar ekonomiskt på olika sätt. Fram till 2013 bidrog de med annonskostnader i lokal press och annat tryckt material. Annonsering inför utbildningarna sker dock inte längre på samma sätt. De har istället bidragit med kostnader till annat lokalt utvecklingsarbete, exempelvis vidareutbildningar för befintliga kontaktombud.

Villaägarna Kungsbacka

Villaägarna Kungsbacka har bidragit med ekonomiska medel till bland annat annonsering och utbildning. 2012 anordnade de en säkerhetsmessa på ett lokalt köpcentrum. De är även aktiva med att marknadsföra grannsamverkan som metod bland sina medlemmar och deltar i utvärdering och årsplanering.

Aktiviter under de senaste fem åren

Under den senaste fem åren har arbetet skett utifrån den årliga planeringen. I följande tabell 4 beskrivs innehållet kortfattat.

År	Internt arbete	Externt arbete
2010	Ny ansvarig på kommunen	4 utbildningstillfällen, kvällstid Årsträff för kontaktombud 6 externa föreläsningar
2011	Ny ansvarig på polisen Kartläggning Uppstart digital karta	4 utbildningstillfällen, kvällstid Årsträff för kontaktombud 6 externa föreläsningar
2012	Deltagit i nationell konferens för samordnare 1 regional träff för samordnare	4 utbildningstillfällen, kvällstid Årsträff för kontaktombud 6 externa föreläsningar
2013	2 regionala träffar för samordnare Deltog i utvecklingsprojekt angående utbildningsmaterial Studiebesök i Manchester	4 utbildningstillfällen, kvällstid Årsträff för kontaktombud 4 externa föreläsningar Regional konferens för kontaktombud Säkerhetsmessa
2014	2 regionala träffar	6 utbildningstillfällen, varav 2 på dagtid Årsträff för kontaktombud 4 externa föreläsningar 2-dagarsutbildning för 22 kontaktombud

Tabell 4. Aktivitetsschema.

Utbildning

I Kungsbacka har vi sedan 2014 sex utbildningar per år i grannsamverkan. Dessa är cirka 1½ timme långa och sker på polisstationen. I genomsnitt deltar 35 personer per tillfälle. Målgruppen är de som vill starta grannsamverkan men också de som redan startat eller bor i ett grannsamverkansområde och vill veta mer är välkomna. Utbildningarna sker januari till maj och september till november, fyra på kvällstid och två på dagtid.

På utbildningen går vi igenom den lokala brottsituationen och vad grannsamverkan innebär samt hur man går tillväga för att komma igång. En del material lämnas ut vid dessa tillfällen i form av broschyrer och kontaktombudshäften. Till utbildningarna kommer såväl kvinnor som män, i varierade åldrar från 30 år och uppåt. Ofta finns det många frågor i publiken och det uppstår samtal kring åtgärder och metoder.

Vi annonserar inte längre i media om våra utbildningar, men de finns på såväl Kungsbacka kommuns som Polisens hemsida. Vi valde att sluta annonsera 2013 då vi upplevde att vi fick besökare till våra utbildningar som kom för att de hört talas om det av andra. Vi får fortfarande tillräckligt med besökare till utbildningarna och har hittills inte behövt ställa in någon.

Årsträff

Sedan 2008 har samtliga kontaktombud årligen bjudits in till en årsträff för att utbyta erfarenheter och för att få information. Det är också ett bra tillfälle för oss att tacka alla för deras engagemang. På träffen 2014 kom 150 personer, vilket var 50 fler än året innan. I Kungsbacka kommun har vi drygt 500 personer som är kontaktombud och som får inbjudan från oss. Vi brukar ha en föreläsare på träffarna, ibland en extern sådan.

2-dagarsutbildning

Vi har märkt en vilja hos vissa kontaktombud att öka sin delaktighet i grannsamverkan. För att möta dessa behov anordnade vi en vidareutbildning hösten 2014 för kontaktombud i samarbete med Studieförbundet och Vuxenskolan. Utbildningen innehöll teman som ledarskap, brottsprevention, brottstrender och en fördjupning i grannsamverkan. Syftet med utbildningen var att få fler talespersoner som kan hjälpa till att sprida konceptet grannsamverkan.

Regional konferens

I Halland hölls en grannsamverkanskonferens hösten 2013 för kontaktombud och samordnare av grannsamverkan. Konferensen planerades och genomfördes i samarbete med olika aktörer i länet. Deltagare på konferensen kom ifrån hela Halland och utöver kontaktombud så var det representanter från näringslivet, kommuner och polisen. Merparten av publiken var kontaktombud inom grannsamverkan. Kungsbacka fick 13 platser som snabbt fylldes av intresserade.

Konferensen var lyckad och syftet med att öka kunskapen och dialogen med kontaktombuden nåddes. Kontaktombud har via utvärderingar uttryckt behov av att träffa andra kontaktombud för att utbyta erfarenheter och få ny inspiration. Det kommer vara ännu en konferens i september 2015 eftersom intresset och responsen var stor. Ännu fler kontaktombud kommer att bjudas in, cirka 400 stycken från länet som helhet.

Kommunikation

Vi har en kommunikationsplan där vi använder oss av olika kanaler för att nå ut med budskap. För oss är det viktigt med en helhetssyn över kommunikationen eftersom vi anser att dialog är en stor del av samverkan. Vi vill att sättet vi kommunicerar på ska avspeglade sig i kontaktombudens kommunikation med sina grannar. Vi tror därför på att

allt material vi skickar ut ska vara enhetligt, snyggt och tydligt med en igenkännande layout. Det ger struktur och skapar god kvalitet.

Vi har skapat mallar för grannlistor som underlättar för nya områden. Genom dessa mallar slipper de att fylla i listor för hand och de kan också mejlas till oss. Vi har ett informationsbrev om vad grannsamverkan är och hur man går tillväga för att starta. Detta skapade vi för att tillgodose behovet hos de som hör av sig mellan utbildningstillfällena och vill starta grannsamverkan. Efter att medlemslista kommit in kan kontaktombud hämta skyltar och dekaler via polisens reception efter överenskommelse med oss. När ett område startar upp sin grannsamverkan skickar vi ett välkomstbrev till kontaktombuden. Vi bifogar också ett ytterligare välkomstbrev som de i sin tur kan skicka till sina grannar. Vi upplever att vi därigenom skapar en högre kvalitet samtidigt som vi effektiviserar arbetet för både kontaktombud och oss själva.

För att vidmakthålla kontaktombudens engagemang skickar vi också ut statistik rörande bostadsinbrott regelbundet samt även nyhetsbrev. Vi tar kontakt vid inbrott och när frågor ställs från kontaktombud. Dessutom anordnar vi som tidigare nämnts årligen en träff för alla kontaktombud.

Utskick nyhetsbrev

Nyhetsbrev skickas ut 4-5 gånger per år sedan 2010. Innehållet i nyhetsbreven är av en vidare karaktär än grannsamverkan och berör sådant som är bra att tänka på angående hur man kan skydda sig mot brott samt det som är aktuellt för säsongen såsom exempelvis cykelsäkerhet. Nyhetsbreven marknadsför kommande utbildningar och innehåller annan information som ska spridas. Det bidrar i övrigt till att hålla grannsamverkansfrågan aktuell.

All kommunikation med kontaktombuden sker via e-post och i vissa fall per telefon och besök. Nyhetsbrev och brottsinformation skickas ut till kontaktombud som i sin tur har ansvar för att skicka det vidare till sina grannar.

Vi har en ambition att vara personliga och besvara mejl och frågor så snabbt som möjligt från kontaktombud. Vi har dessutom uppmuntrat alla inom grannsamverkan att komma in med iakttagelser om de sett något skumt.

Utskick om inbrott

Vi började under hösten 2012 skicka ut information till kontaktombuden om var inbrott skett. De brott som vi fokuserat på är bostadsinbrott samt stöld genom inbrott i garage samt i källare/vind. I dessa utskick synliggörs om drabbade bostäder är med i grannsamverkan eller inte. Det bidrar till engagemang och ökad trygghet eftersom det sällan är medlemmar i grannsamverkan som drabbats. Av informationen framgår också

att kontaktombud har underrättats i de fall då det är ett grannsamverkansområde som drabbats.

Utskicken sänds ut via e-post. Responsen har varit positiv till att få information om lokala bostadsinbrott. Vi har i utskicken uppmuntrat till större uppmärksamhet de närmsta veckorna framåt för att minska risken för ett nytt bostadsinbrott eller försök till bostadsinbrott. Enligt Brottsförebyggande rådets rapport 2001:3 *Upprepad utsatthet för brott* är risken att drabbas av ytterligare ett bostadsinbrott 4 procent om man redan haft ett och den risken vill vi minska genom dessa utskick. Vi har även poängterat att de ska stötta varandra i området och vi frågar om de gjort några iakttagelser. Ett vidare syfte är även att öka kunskapen och uppmärksamheten hos de boende då vi vet att tjuvar inte vill bli sedda. (Pira, 2008)

Utskicken till kontaktombuden har genererat fler tips om iakttagelser av personer och fordon i deras bostadsområden.

Sprids informationen vidare?

Vi har gjort en enkätundersökning som besvarats av våra kontaktombud och har kunnat konstatera att de är noga med att läsa och sprida den information de får.

Enkätundersökningen utfördes i samband med en årsträff för kontaktombud i februari 2014. Frågan om de skickade information vidare till sina grannar ställdes till 136 personer och av dem svarade 131 att de gjorde det. 108 av de 136 kontaktombuden skickade informationen vidare via e-post. Andra kanaler som användes för att sprida informationen var muntligen, pappersform i grannars brevlådor, på anslagstavlor samt i Facebook-grupp.

Mediastrategi

En del i vår kommunikationsstrategi är att ha ett gott samarbete med media och att vara aktiva i den lokala pressen. Bostadsinbrott är ett ämne som berör personer och därför är media intresserad av att skriva om bostadsinbrott och grannsamverkan. Vi har uppfattningen att många i Kungsbacka läser de lokala tidningarna och enligt TNS Sifo:s räckviddsrapport (Orvesto, 2013) så har tidningen Norra Halland en hushållstäckning på 29 procent och når 84 000 unika läsare per år. Det är också den lokala tidningen med störst antal prenumeranter.

Vi har valt att bjuda in media med jämna mellanrum när vi haft något att kommunicera. Vi har gjort det i form av pressträffar, telefonintervjuer eller besvarat frågor via e-post. De gånger det har känts särskilt aktuellt att tala med media har varit när det antingen skett få bostadsinbrott eller under en period av många. Vi har även gjort mediainsatser inför hösten då vi vet att bostadsinbrotten ökar och vi vill öka uppmärksamheten på att brotten kan förebyggas.

Budskap

Budskapet vi har velat kommunicera i media är att grannsamverkan är en effektiv metod för att skydda sig mot inbrott och att den är kostnadsfri. Vi har i även lyft fram kontaktambud för intervjuer i lokalpressen där de har berättat om hur de arbetar med grannsamverkan i sitt bostadsområde.

Hur mycket har vi syns?

Grannsamverkan Kungsbacka har syns i media kontinuerligt, se tabell 5. I de media vi syns är 70 procent via tryckt press och 30 procent webbaserad (inklusive radio/tv). Det har mest varit den lokala pressen som skrivit om grannsamverkan.

År	Artiklar/Radio/TV
2010	22
2011	28
2012	48
2013	48
2014	34

Tabell 5. Synlighet i media (Mediaarkivet, mars 2015)

Att siffrorna är så mycket högre under 2012 och 2013 i ovanstående tabell beror till stor del på att Kungsbacka gjorde en satsning på båtsamverkan under dessa två år. I denna uppstart nämndes grannsamverkan mycket tillsammans med båtsamverkan. Metoden båtsamverkan har stora likheter med grannsamverkan, dessutom är det många villaområden som ligger i anslutning till vatten där det blir naturligt och effektivt att ha båda samverkansformerna.

Analys av grannsamverkans utbredning i Kungsbacka kommun

Som tidigare har beskrivits så består Kungsbacka kommun av flera orter. Kungsbacka stad som är centralorten är förhållandevis liten med en fjärdedel av kommunens befolkning. I 2014 års medborgarundersökning av SCB klättrade Kungsbacka kommun från 24:e till 14:e plats i trygghetsrankning från året innan. Vi upplever att invånarna i Kungsbacka är vana vid att engagera sig och det har vi nytta av när vi vill sprida metoden grannsamverkan.

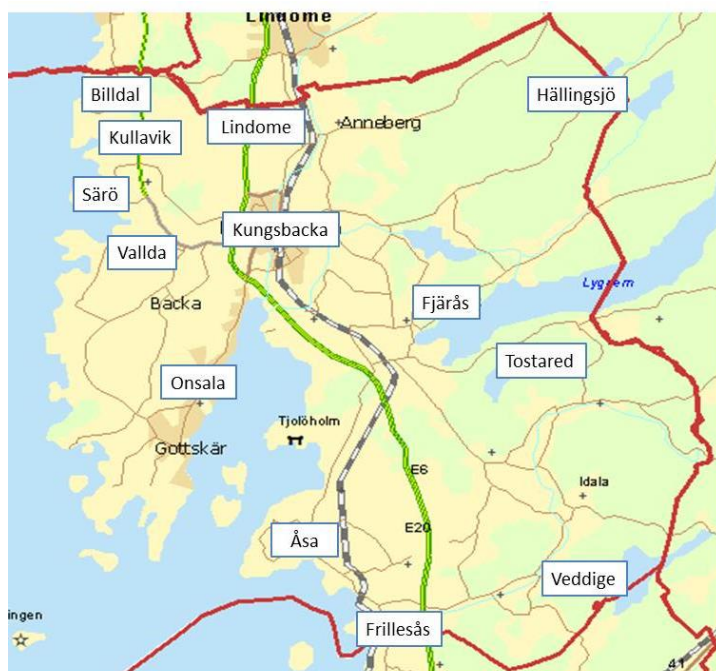

Bild 4. Kungsbacka kommun med postorter

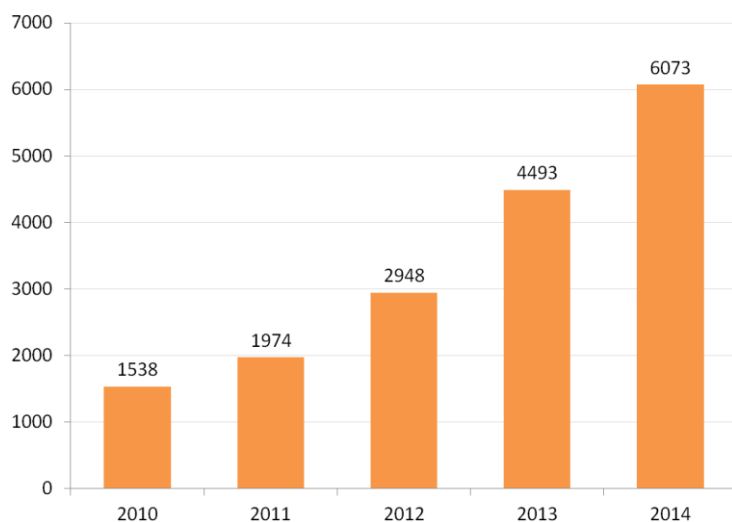
Kungsbacka kommun har 13 postorter, se bild 4. I alla är inte grannsamverkan etablerad. Det beror sannolikt på att det i just de postorterna bor få personer eller att postorten bara till vissa delar ligger i Kungsbacka kommun. De postorter som inte har någon grannsamverkan är Lindome, Hällingsjö, Tostared och Veddige. Grannsamverkan finns alltså i 9 av de 13 postorterna. Vi vet inte om det finns grannsamverkansområden i direkt anslutning på grannkommunernas sida.

Hur många har grannsamverkan?

Per 31 december 2014 var det totala antalet 6073 hushåll som är med i grannsamverkan. I kommunen finns det drygt 30 000 hushåll. Det innebär att år 2014 var nära nog en femtedel av kommunens samtliga hushåll med i grannsamverkan. Antalet hushåll har i princip fördubblats sedan år 2010.

De 6073 hushållen är fördelade på 234 grannsamverkansområden. Definitionen av ett grannsamverkansområde är för oss en grupp hushåll, där antalet kan variera, med ett eller flera kontaktombud som har gått samman och startat grannsamverkan vid samma tillfälle på en eller flera gator/vägar.

I tabell 6 nedan visar staplarna det totala antalet hushåll som är medlemmar i grannsamverkan för åren 2010-2014. För bilder på hur grannsamverkan vuxit fram se bilaga 1 kartbilder.

Tabell 6. Antal hushåll i grannsamverkan 2010-2014

Grannsamverkan sker i hela kommunen. I tabell 7 visas antalet grannsamverkanshushåll per postort per 31 december 2014. Några orter utmärker sig med särskilt hög andel och är markerade med fet stil.

Postort**	Totalt antal hushåll*	Antal grannsamverkanshushåll	Andel grannsamverkanshushåll
Bilddal	308	51	16,5%
Fjärås	2372	281	11,8%
Frillesås	1706	432	25,3%
Kullavik	2483	478	19,2%
Kungsbacka	12512	1750	14 %
Onsala	5142	1610	31,3%
Särö	1490	337	22,6%
Vallda	2578	441	17,5%
Åsa	2419	693	28,7%

Tabell 7. Antal hushåll och grannsamverkanshushåll per postort. *Riksskatteverkets befolkningsregister över antal adresser där personer är mantalsskrivna. ** Det finns fler postorter i Kungsbacka, men i dessa finns inga grannsamverkanshushåll.

Antalet grannsamverkanshushåll har ökat kraftigt i kommunen de senaste fem åren. Av tabell 8 framgår ökningen av antalet grannsamverkanshushåll i Kungsbacka kommun per år och postort för perioden 2010-2014. Vi kan se att det skedde en stor ökning i Frillesås under 2014 medan Kullavik ökade markant under 2012, en ökning som fortsatte under 2013 och 2014. Kungsbacka, Onsala och Särö har som störst ökning under 2013 och 2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Hela kommunen	1538	1974	2948	4493	6073
Postorter**					
Billdal	0	37	37	45	51
Fjärås	76	106	196	233	281
Frillesås	212	212	223	290	432
Kullavik	32	46	193	398	478
Kungsbacka	471	505	704	1150	1750
Onsala	307	437	693	1166	1610
Särö	54	69	69	225	337
Vallda	99	148	371	406	441
Åsa	287	414	462	580	693

Tabell 8. Utveckling av antal grannsamverkanshushåll per år och postort. ** Det finns fler postorter i Kungsbacka, men i dessa finns inga grannsamverkanshushåll.

Var etableras grannsamverkan?

Grannsamverkan finns i stora delar av kommunen. Av bild 5 kan man se var i kommunen grannsamverkan är geografisk etablerad. Områden med fler invånare har en högre andel medlemmar i grannsamverkan.

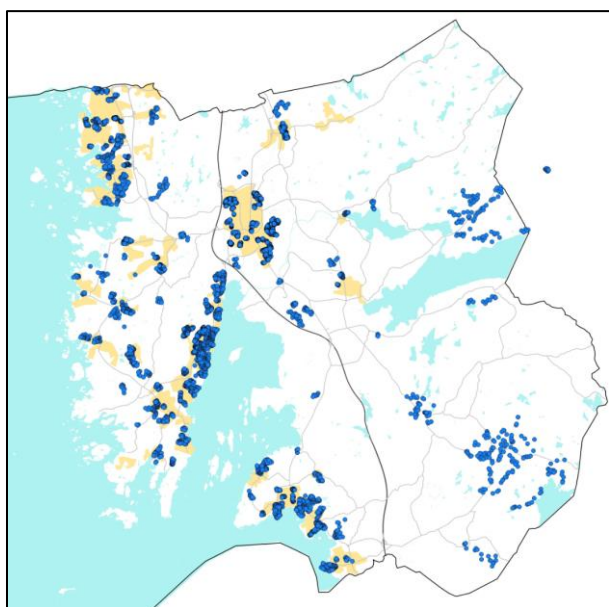

Bild 5. Grannsamverkanshushåll 2014 i Kungsbacka kommun.

Den största delen av de hushåll som är med i grannsamverkan utgörs av villor eller radhus. Vi har endast enstaka områden med flerfamiljshus som är med. Intresset för att starta grannsamverkan i flerfamiljshus har dock ökat sedan 2012 och då är det framförallt bostadsrättsföreningar som har visat intresse.

Vi har etablerat ett samarbete med de två största bostadsbolagen i kommunen och de är positiva till att deras hyresgäster startar grannsamverkan. Det har dock inte funnits något större intresse bland hyresgästerna att starta än så länge.

I vissa områden blir även företag en del av grannsamverkan, såsom butiker, restauranger eller andra företag i bottenplanet på ett flerfamiljshus eller en konferensanläggning i ett villaområde. Att företag är med i grannsamverkan är ovanligt i Halland. Vi ser vinster med det eftersom de kan bidra med iakttagelser och samverka som alla boende. Företagen blir medlemmar på samma villkor som de boende och får likadana dekaler och information. De är dessutom på plats på sina företag när flera av de boende är på sina arbeten.

När tas initiativ till grannsamverkan?

Vi vet inte vad som bidrar till att grannsamverkan startas och vi har inte heller kunnat se en tydlig koppling till händelser som inbrott även om det ibland anges som orsak till varför man vill starta. Genom alla möten med människor i samband med utbildningstillfällena har vi ändå uppmärksammat några vanliga anledningar till varför man vill ha grannsamverkan.

- Som ett medvetet förebyggande val för att motverka inbrott och för att man känner till metoden
- När ett närliggande bostadsområde har startat grannsamverkan
- För att man har läst om det i lokal press
- För att få information från polisen
- När man själv, eller ens granne eller någon i ett närliggande bostadsområde haft inbrott, något som inte behöver ha skett nyligen.

Vi märker att metoden grannsamverkan sprids från mun till mun. Detta är något som blev tydligt när andelen grannsamverkanshushåll närmade sig 15 procent. Då uppgavs detta som ett skäl till varför man engagerade sig i grannsamverkan. Den bästa marknadsföringen sker alltså av de som deltar i grannsamverkan och som är nöjda och tror på metoden.

Varför fungerar inte grannsamverkan eller varför har man inte startat?

Vi får en del synpunkter kring grannsamverkan från personer som har svårt att komma igång eller som känner svårigheter att samverka med sina grannar. Anledningar som de nämnt är:

- Det råder osämja mellan grannar och det saknas vilja till kontakt och samarbete.
- Man har skalskydd som man förlitar sig på. Dessutom tycker man att samverkan mellan grannarna redan finns och att det inte gör någon skillnad med några skyltar.
- Man hinner, orkar eller vill inte för att man är rädd för att bli indragen i för mycket arbete.
- Man kan ha kritik mot sin hyresvärd avseende fastighetsskötsel och man vill av det skälet inte ta ansvar för grannsamverkan. Detta upplevs som att man gör hyresvärdens arbete.

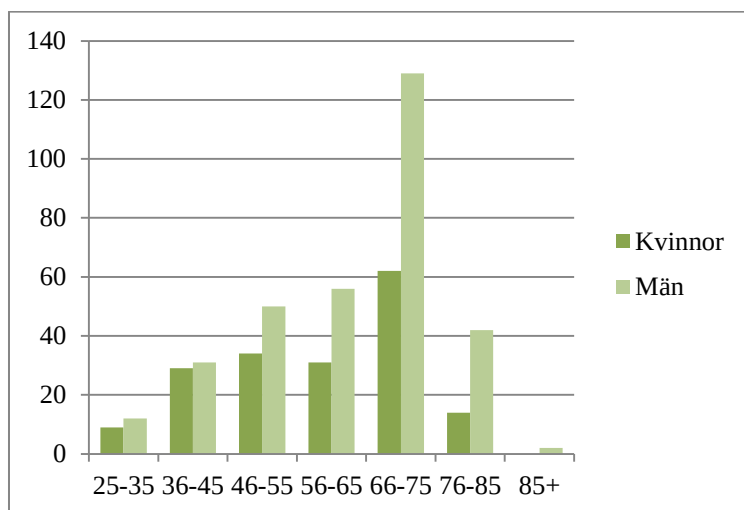
Vem blir kontaktombud?

I Kungsbacka kommun ser vi att många av våra kontaktombud tar stort ansvar i att hålla engagemanget uppe i sina områden. Ofta har de gått samman flera stycken i ett område som hjälps åt istället för att någon ensam ska göra hela arbetet. Flera kontaktombud har också talats vid med andra kontaktombud i grannområden för att samarbeta med dem.

Vi upplever att de som väljer att bli kontaktombud för ett område är engagerade och utåtriktade människor som gillar att ta ansvar. De verkar ha en vana vid att ta ansvar för grupper genom sitt arbete. En stor del av kontaktombuden är äldre som ofta har tid för sitt engagemang.

Totalt har vi 539 personer som är kontaktombud per 31 december 2014. Flertalet av kontaktombuden är män. Fördelningen är ungefär 2/3 män och 1/3 kvinnor. Vid genomgång framkom att kontaktombudsarbetet också sköts av par tillsammans, så många som 13 procent väljer att göra det tillsammans med sin partner.

I figur 1 syns att fördelningen mellan könen är jämnare i de lägre åldrarna, men från åldergruppen 46-55 år och uppåt är männen överrepresenterade. Mest jämt fördelat är det i åldergruppen 36-45 där kvinnorna utgör drygt 48 procent av kontaktombuden. I åldersgruppen 76-85, där skillnaden är som störst är det bara 25 procent av kontaktombuden som är kvinnor och i gruppen 85+ finns inga kvinnor alls.

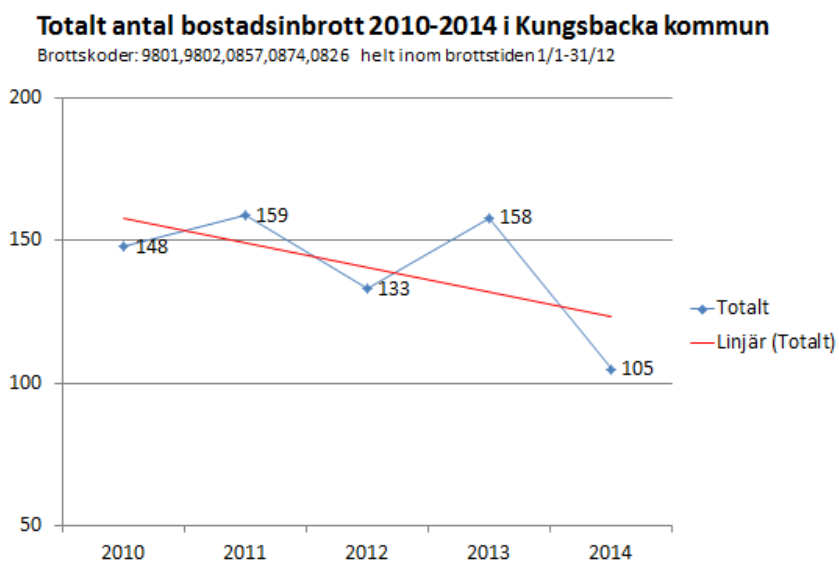
Figur 1. Fördelning av ålder och kön på kontaktombud 2014

Medelvärde för kontaktombudens ålder har legat förhållandevis stadigt. Detta trots att vi har upplevt en föryngring av de som deltar i utbildningarna. Det skulle kunna bero på att allt fler både yngre och äldre har engagerat sig, och medelvärdet på så vis har varit oförändrat. Det genomsnittliga kontaktombudet i Kungsbacka är en 63-årig man, boende i villa, som gärna engagerar sig och är inte helt ovan att ta ansvar för en grupp.

Bostadsinbrott i Kungsbacka kommun

I begreppet bostadsinbrott ingår stölder genom fullbordade inbrott och försök till stölder genom inbrott i villa/radhus, lägenhet och fritidshus. Stölder i bostad utan inbrott räknas inte som bostadsinbrott och har därför inte tagits med i våra siffror. I denna del av rapporten är det bostadsinbrotten i kommunen som vi kommer att fokusera på.

I figur 2 kan vi se en variation av antalet bostadsinbrott under perioden 2010-2014, men trenden visar en minskning på 22 procent. Mellan 2013 och 2014 minskade antalet bostadsinbrott med 53 stycken.

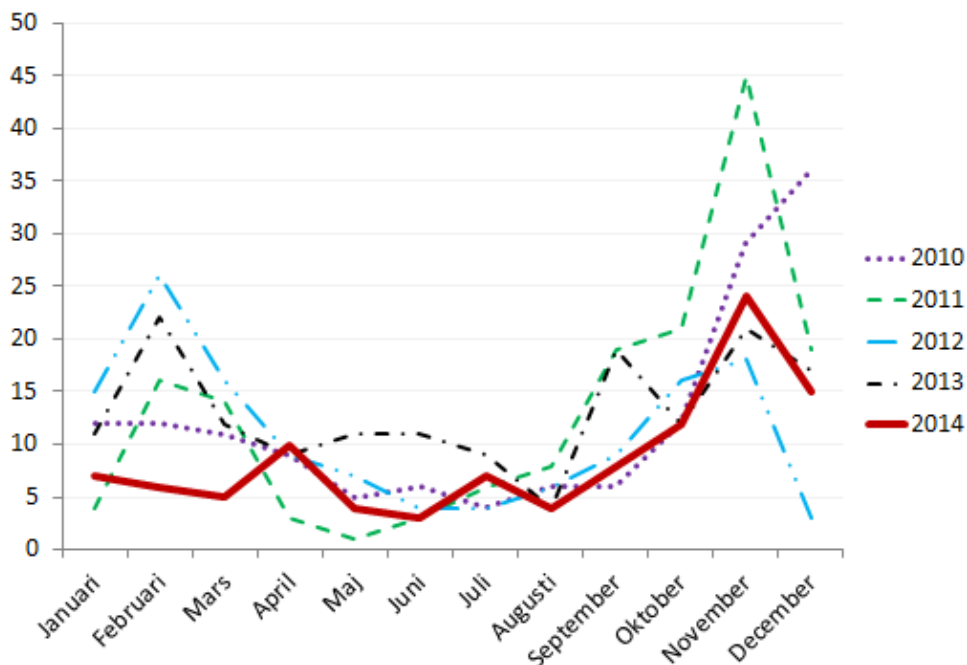
Figur 2. Bostadsinbrott 2010-2014 i Kungsbacka kommun.

Bostadsinbrottens fördelning över året

Av figur 3 framgår att bostadsinbrotten i stort sett följer samma mönster för de studerade åren. Det går att identifiera två höjdpunkter under den mörka delen av året. Den tydligaste är hösten där inbrotten ökar under oktober för att nå sin topp under november och sedan dala under december. Nästa topp återfinns under vårvintern och i februari månad. Det går dock att urskilja vissa skillnader mellan åren. Förklaringen till att inbrotten minskar under 2014 verkar till stor del bero på att den förväntade toppen under vårvintern uteblev och att toppen under hösten nära nog halverades, jämfört med 2010.

Försök och fullbordade bostadsinbrott 2010-2014, månad för månad

Brottskoder: 9801,9802,0857,0874,0826

Figur 3. Bostadsinbrott, fördelning över året. (RAR, januari 2015)

Bostadsinbrottens fördelning inom kommunen

Antalet bostadsinbrott presenteras i tabell 9. Där framgår hur det fördelat sig per postort i Kungsbacka kommun. Det finns 13 postorter, varav 4 stycken har få invånare i vår kommun och därmed inte drabbas i lika hög grad som övriga postorter. Totalt 2010-2014 är det flest inbrott i postorten Kungsbacka, vilket sannolikt beror på att det just där bor flest invånare. På andra och tredje plats kommer Onsala och Kullavik.

Från 2012 kan vi se att vi har en minskning av antalet bostadsinbrott i postorterna Onsala, Särö och Vallda. Dessa tre orter ligger nära varandra. Antalet inbrott i en postort följer inte alltid det totala antalet inbrott i kommunen. Till exempel är år 2013 ett år med totalt sett många inbrott, men Fjärås och Vallda har sina lägsta siffror då. 2014 kan vi se att minskningen av det totala antalet bostadsinbrott syns i flera av postorterna, dock inte i Kungsbacka stad.

	2010	2011	2012	2013	2014
Hela kommunen	148	159	133	158	105
Postorter					
Billdal	4	6	0	0	2
Fjärås	14	9	13	2	11
Frillesås	11	18	9	15	9
Hällingsjö	1	0	0	0	0
Kullavik	10	14	13	25	10
Kungsbacka	56	49	32	54	49
Lindome	1	0	0	0	0
Onsala	27	19	28	19	14
Särö	5	16	16	6	5
Tostared	0	0	0	0	0
Vallda	10	14	11	2	3
Veddige	1	0	0	0	0
Åsa	8	14	11	20	2

Tabell 9. Antal bostadsinbrott per postort. (Rar, januari 2015)

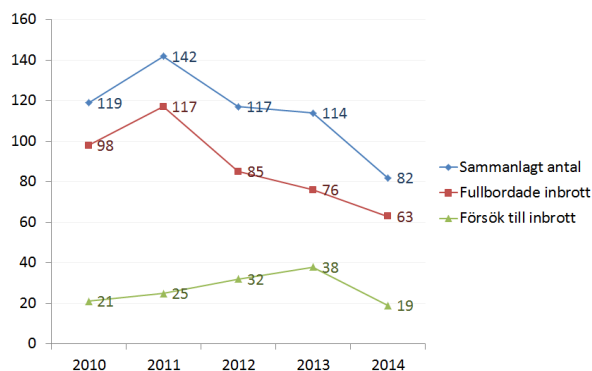
Fördelningen av bostadsinbrott utifrån boendetyp

Brottskoderna för bostadsinbrott är uppdelade mellan olika boendetyper. De har även olika koder avseende försök till eller fullbordat bostadsinbrott. De olika boendetyperna är kategoriserade villa/radhus, lägenhet och fritidshus. När det gäller fritidshus finns ingen egen kod för försök till inbrott, varför dessa siffror tagits fram genom att vi läst varje anmälan.

Villa/radhus

Genomsnittligt över åren 2010 till 2014 utgör försök till inbrott i villa/radhus knappt en fjärdedel av det totala antalet inbrott i villa/radhus. Åren 2010, 2012 och 2013 är totalantalet av samtliga inbrott i villa/radhusförhållandevis lika, men det finns skillnader i fördelningen mellan fullbordade inbrott och försök till inbrott. Försöken har ökat under dessa år och 2012 utgör försöken 33 procent av det totala antalet till skillnad mot 17 procent år 2010. Antalet fullbordade inbrott har från 2011 minskat från 117 till 63 stycken. 2014 hade totalt markant färre inbrott i villa/radhus skett. Se figur 4.

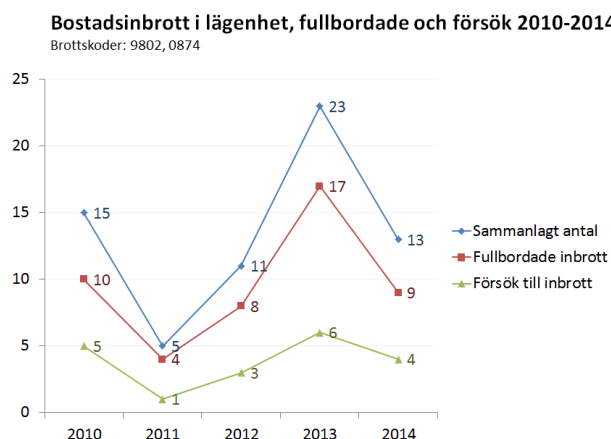
Bostadsinbrott i villa/radhus, fullbordade och försök 2010-2014
Brottskoder: 9801, 0857

Figur 4. Fullbordade och försök till inbrott i villa/radhus (RAR januari 2015)

Lägenhet

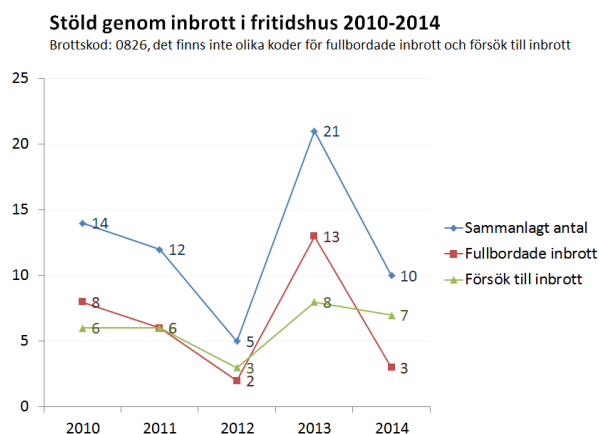
Vi kan se att kurvorna avseende fullbordade inbrott och försök till inbrott i lägenheter följer varandra. Har det varit fler fullbordade inbrott i lägenhet så har också antalet försök till inbrott i lägenhet ökat. Två år utmärker sig, år 2011 med få inbrott och försök till inbrott och år 2013 med fler inbrott och försök till inbrott än övriga år. Se figur 5.

Figur 5. Fullbordade och försök till inbrott i lägenhet. (RAR, januari 2015)

Fritidshus

Inbrotten i fritidshus har en minskning år 2012 och når en topp 2013. De andra åren ligger ganska lika. 2012 och 2014 skedde fler försök än fullbordade inbrott i fritidshus, 2014 var det dubbelt så många försök som fullbordade inbrott i fritidshus. Det bör dock uppmärksammas att antalet inbrott under dessa år ligger på en låg nivå och att en fördubbling motsvaras av ett fåtal inbrott eller försök till inbrott. Se figur 6.

Figur 6. Fullbordade och försök till inbrott i fritidshus. (RAR, januari 2015. Anmälningarna har granskats och på så vis har uppgift om fullbordat brott och försök kunnat utläsas.)

Jämförelse mellan boendetyperna

Av bostadsinbrotten så utgör villa/radhus 82 procent av det totala antalet bostadsinbrott i kommunen. Lägenheter och fritidshus står vardera för 9 procent av det totala antalet 2010-2014. Detta är inte anmärkningsvärt i sig då vår kommun till tre fjärdedelar består av just småhus. Vad gäller försök till inbrott så sker det fler försök i fritidshus i förhållande till antalet fullbordade jämfört med de andra boendetyperna.

Det varierar mellan de olika boendetyperna hur antalet bostadsinbrott fördelat sig under de undersökta åren. Vi kan se att kurvorna över åren ser olika ut för de olika boendetyperna. Bostadsinbrott i villa/radhus har en nedåtgående trend sedan 2011, detta är intressant eftersom det finns mest grannsamverkan i villa/radhus. Lägenheter och fritidshus har en markant topp år 2013.

Prislappen för ett bostadsinbrott

I genomsnitt kostar ett bostadsinbrott 20-25 000 kronor, enligt Länsförsäkringar och Trygg-Hansa. Från 2013 till 2014 minskade inbrotten i Kungsbacka kommun från 158 till 105 bostadsinbrott. Minskningen med 53 bostadsinbrott motsvarar, enligt försäkringsbolagens beräkningsgrunder, cirka 1 – 1,3 miljoner kronor.

Ett bostadsinbrott kostar förstås så mycket mer än de ekonomiska kostnaderna. Den förlorade arbetsinkomsten för att få åtgärdat det som skadats syns inte i försäkringsbolagens beräkningar och inte heller nedskrivningen av värdet på det som tillgripits. Det innefattar inte heller ersättning för allt som stulits, som exempelvis kontanter som förvarats i bostaden.

En annan dold kostnad är samhällsrelaterad med det polisiära arbetet i form av uttryckning, teknisk undersökning och utredningsarbete. Stödet till brottsdrabbade, oavsett om det sker genom ideella föreningar eller genom myndighet, kommun eller landsting syns inte heller i ekonomin. De kostnaderna är svåra att synliggöra och sätta en prislapp på. Ekonomen Ingvar Nilsson (Nilsson, 2014) hävdar i sina beräkningar att de samlade samhällseffekterna för ett inbrott kostar 1 237 500 kronor under ett år. Han lägger samman kostnaderna för brottsoffer, för polisen och försäkringsbolaget.

Det finns också intangibla kostnader som inte är mätbara. Vi vet att otrygghet och oro ökar markant hos den som drabbats och även hos deras grannar. Detta innebär försämrad livskvalitet och många överväger då att flytta ifrån sin bostad, med alla extra kostnader det innebär. Bostadsinbrott är ett av de brott som människor oroar sig för mest att drabbas av. I den årliga Nationella trygghetsundersökningen som Brå genomför framgår att en av sex oroar sig för bostadsinbrott. Äldre oroar sig oftare för detta mer än vad yngre gör. Boende i småhus oroar sig oftare för bostadsinbrott, medan boende i flerfamiljshus oroar sig för andra typer av brott. (Brå, 2014)

Analys av bostadsinbrott i relation till grannsamverkan.

Bilden av hur bostadsinbrott fördelat sig inom vår kommun har beskrivits på föregående sidor. Nu följer en analys av sambandet mellan bostadsinbrotten och grannsamverkan, dels för hela kommunen och dels uppdelat för varje postort. Anledningen till att vi delat upp det per postort är för att det skiljer sig åt mellan postorterna, dels när på året de drabbas och dels vad risken för bostadsinbrott är. Analysen har skett genom att vi tittat i den digitala kartan där vi kan se hur grannsamverkan vuxit fram och när de startat samt också var inbrotten skett. Vi har samtidigt tittat på brottsplatsadresserna via en satellitbild i Polisens poliskarta web för att få en uppfattning om hur områden ser ut.

När vi har granskat bostadsinbrotten har vi noterat att tre kategorier utmärker sig och det är:

- Villatomt av olika storlek och med olika mycket växtlighet, huset gränsar till en eller flera andra villatomter men inte till några större grönområden.
- Nära grönområde, huset ligger bredvid eller mitt emot ett större bevuxet område.
- Landsbygd, ensligt belägna hus, få närliggande grannar, skog och mark omkring.

I kommunen och postorterna

Nedan följer en analys av hela Kungsbacka kommun, och därefter postorterna för sig där centralorten Kungsbacka stad inte ska förväxlas med Kungsbacka kommun. Vi har valt att inte analysera postorterna Hällingsjö, Lindome, Tostared och Veddige då de inte har grannsamverkan samt att de bara till en liten del hör till vår kommun.

Kungsbacka kommun

Grannsamverkan i Kungsbacka kommun finns till största delen i villa/radhus. Vi kan se en viss ökning av de inbrott som sker i grannsamverkanshus, men det kan bero på att allt fler hus har grannsamverkan. Grannsamverkan i Kungsbacka har ökat markant mellan 2010 och 2014. Det totala deltagandet i grannsamverkan i Kungsbacka har stigit från 5 procent år 2010, till 20 procent år 2014. I tabell 10 nedan förevisas de siffror vi fått fram genom vår kartläggning avseende hur grannsamverkan vuxit fram i Kungsbacka kommun. I tabellen anges den procentuella ökningen av antalet hushåll för varje år.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i kommunen	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	1538	-	148	4
2011	1974	28 %	159	3
2012	2949	49 %	133	6
2013	4493	52 %	158	8
2014	6073	35 %	105	14

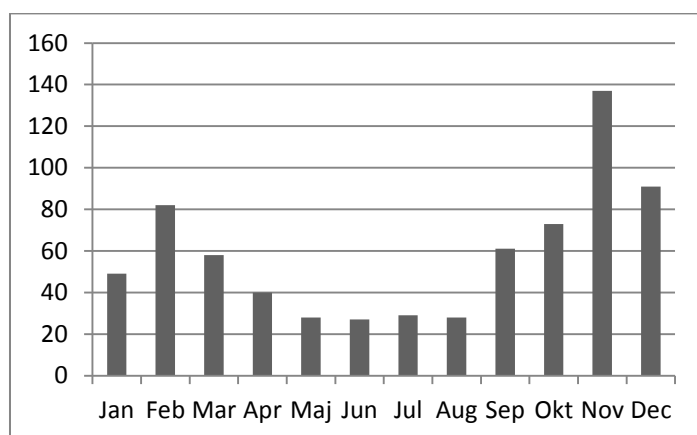
Tabell 10. Antal hushåll med grannsamverkan i kommunen, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

Kungsbacka kommun hade totalt 703 bostadsinbrott under åren 2010 till 2014. Av dessa skedde 43 procent i hus med villatomt. 38 procent i hus med närhet till grönområde och 18 procent i hus på landsbygden. I tabell 11 nedan syns fördelningen år för år i de olika kategorierna.

	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	70	60	25
2011	53	75	30
2012	55	51	25
2013	70	57	26
2014	56	25	23

Tabell 11. Kategorisering av bostadsinbrott i Kungsbacka kommun, 2010-2014 (RAR, januari 2015)

Enligt Brå (2013) så är den generella risken att drabbas av ett bostadsinbrott 1,2 procent i Sverige. I Kungsbacka 2014 är den generella risken 0,5 procent. Trots att Kungsbacka ligger i den del av Sverige som är mest drabbad enligt Brå:s rapport Villainbrott En statistisk kortanalys, 2010. I rapporten står att Skåne, Halland och Västra Götaland drabbas av hälften av rikets alla bostadsinbrott under det fjärde kvartalet.

Figur 7. Fördelning över året av bostadsinbrotten i hela Kungsbacka kommun 2010-2014(RAR, januari 2015)

Om man tittar på figur 7 på fördelningen över året på alla bostadsinbrott som har skett i Kungsbacka kommun mellan 2010 och 2014 syns ett tydligt mönster. Inbrotten sker, som framgått tidigare, framförallt under vintermånaderna och blir färre under sommaren. Vi kan se att flest inbrott begås under perioden september till mars. Då begås 78 procent av alla bostadsinbrott i kommunen. November är den månad som är mest drabbad och sommarperioden (maj-augusti) är den som har minst bostadsinbrott. Detta mönster följer de nationella trenderna i Sverige. (Bra.se, 2015) Vi kan dock se att det finns skillnader mellan kommunens olika postorter och att alla inte följer detta mönster.

Billdal

Billdal angränsar till havet i väster och är en läns- och kommunöverskridande tätort i Kungsbacka, Halland, och Göteborg, Västra Götaland. Kommungränsen mellan Kungsbacka och Göteborg är dragen genom postorten. Detta medför att inte alla inbrott som skett inom postorten kan redovisas här då vi enbart fokuserar på de inbrott som skett inom Kungsbacka kommun. Billdal har haft en stark befolkningstillväxt, där den största ökningen påbörjades i början på 90-talet. Postorten präglas av villatomter med radhus eller friliggande villor.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	0	-	4	0
2011	37	0 %	6	0
2012	37	0 %	0	0
2013	45	22 %	6	0
2014	51	13 %	2	1

Tabell 12. Antal hushåll med grannsamverkan i Billdal, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

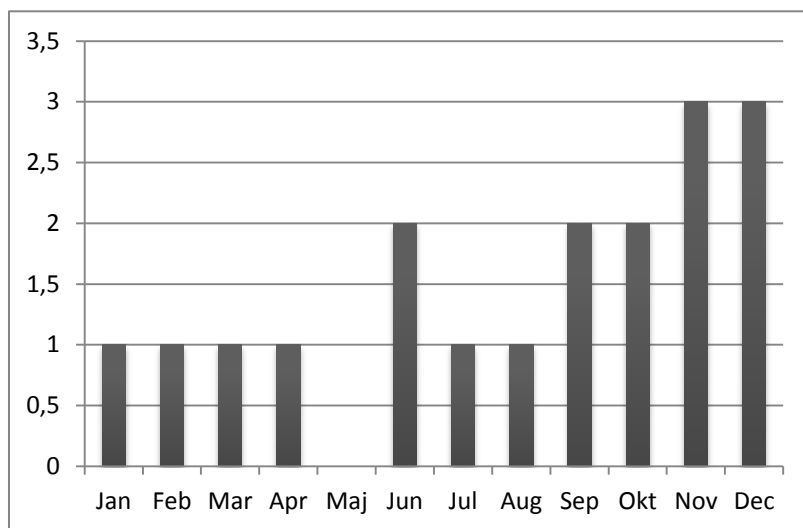
I tabell 12 framgår att Billdal inte har en lika markant procentuell ökning av hushåll som resten av kommunen, men då orten bara till vissa delar ligger i Kungsbacka och består av drygt 300 hushåll är detta kanske inte så förvånande. Det kan finnas grannsamverkan på andra sidan länsgränsen. Från 2010 har det totala deltagandet i grannsamverkan stigit från 0 procent till 17 procent år 2014 i Billdal, vilket är en mycket positiv utveckling.

Vi kan inte se någon koppling mellan de inbrott som har skett och hur man har startat grannsamverkan i området. Generellt sett har inbrotten skett i hus eller områden utan grannsamverkan, där endast en medlem i grannssamverkan drabbats under perioden 2010-2014. Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Billdal är i genomsnitt 1,3 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0,4 procent. Vi kan se att en tydlig majoritet av husen som har drabbats av inbrott i Billdal ligger i nära anslutning till ett grönområde. Se tabell 13.

År	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	0	4	0
2011	1	5	0
2012	0	0	0
2013	1	5	0
2014	0	2	0

Tabell 13. Kategorisering av bostadsinbrott i Billdal, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Inbrotten under 2013 fördelar sig i två olika geografiskt placerade grupper, båda med tre inbrott. Av dessa inbrott är det två i varje grupp som också är upptäckta nära varandra i tid. Utöver det är de flesta inbrotten i postorten utspridda utan något särskilt mönster, vare sig geografiskt eller tidsmässigt. Vi kan se att många skett nära de största vägarna, där det finns områden med många hus och det finns en närhet till länsväg 158.

Figur 8. Fördelning över året av bostadsinbrotten i Billdal, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Tittar man i figur 8 på fördelningen av inbrotten över året ser man en något annorlunda bild än man gör för hela kommunen då Billdal har fler inbrott på sommaren. Men det rör sig om få inbrott i ett litet område och det är därför svårt att dra några slutsatser utan att också inkludera de som har skett på andra sidan kommungränsen.

Fjärås

Fjärås med omnejd ligger kring sjöng Lygnern. Orten präglas av både öppet landskap i väster och bergiga och skogrika trakter i öster. Fjärås har tidigare varit en egen kommun men blev en del av Kungsbacka kommun 1974. Fjärås tätort är ett samhälle där det finns en mataffär, vårdcentral och en kommunal träningsanläggning med simhall. Postorten har knappt 2400 hushåll.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	76	-	14	0
2011	106	39 %	9	0
2012	196	85 %	13	0
2013	233	19 %	11	1
2014	281	21 %	11	1

Tabell 14. Antal hushåll med grannsamverkan i Fjärås, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

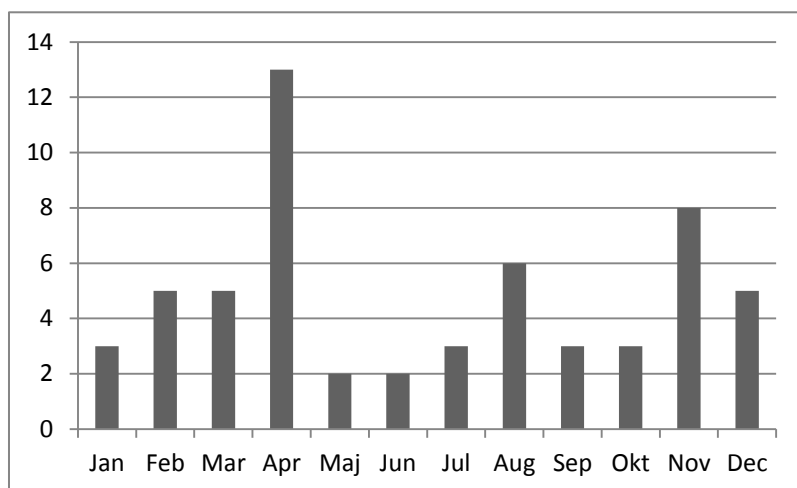
Procentuellt sett har grannsamverkan utvecklats relativt snabbt i Fjärås, men det är fortfarande förhållandevis få av ortens hushåll som är med. Det totala deltagandet har ökat från 3 procent år 2010 till 12 procent år 2014. Se tabell 14.

När vi jämför inbrotten med spridningen av grannsamverkan i orten kan vi se att inbrotten skett framförallt i områden utan grannsamverkan. Det har endast varit två medlemmar i grannsamverkan som drabbats av inbrott under perioden 2010-2014. Vi kan inte se någon koppling mellan de inbrott som har skett och var nya områden med grannsamverkan har startat. Vi vet däremot att flera av områdena som har startat grannsamverkan har gjort det på grund av annan brottslighet i området. Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Fjärås är i genomsnitt 0,5 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0,2 procent. I Fjärås är det en förhållandevis liten del av inbrotten som har skett i anslutning till ett grönområde. Det är däremot en stor del av dem som har skett i hus på landsbygden. Se tabell 15

År	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	4	0	10
2011	1	4	4
2012	2	1	10
2013	5	0	6
2014	1	0	9

Tabell 15. Kategorisering av bostadsinbrott i Fjärås, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Det finns flera inbrott som ligger nära varandra både geografiskt och tidsmässigt och många av dem ligger grupperade i par. Vi kan se att många inbrott skett nära någon större landsväg. Många inbrott är begångna i tätorten och de övriga är utspridda på landsbygden i hela postorten.

Figur 9. Fördelning över året av bostadsinbrotten i Fjärås, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

När det gäller fördelningen av inbrotten över året avviker Fjärås från den kurvan vi ser för kommunen i stort. Framförallt april sticker ut som en drabbad månad men vi ser också något större andel än vanligt av inbrotten i augusti. Se figur 9.

Frillesås

Frillesås är en tätort i södra delen av Kungsbacka kommun. Orten har haft en stark befolkningstillväxt, som de flesta andra tätorter i kommunen. Den största ökningen skedde i början av 2000-talet. Frillesås, som ligger vid havet, består av en tätort, men en stor del är ren landsbygd. I Frillesås finns några enstaka butiker, men närheten till Varberg och Åsa gör att man förflyttar sig. Tätorten består av vanliga villatomter, både radhus och friliggande villor och hushåll uppgår till drygt 1700 stycken.

Grannsamverkan är väldigt utspridd i Frillesås och merparten ligger på landsbygden. Endast några enstaka gator i tätorten är aktiva.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	212	-	11	0
2011	212	0 %	18	1
2012	223	5 %	9	1
2013	290	30 %	15	0
2014	432	49 %	9	2

Tabell 16. Antal hushåll med grannsamverkan i Frillesås, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

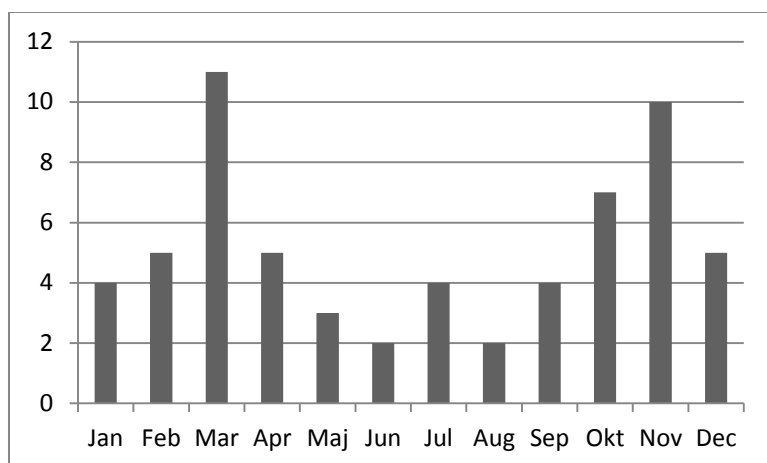
Frillesås har haft en markant ökning av antal hushåll som gått med grannsamverkan under 2013 och 2014 och ökningen har gått från 12 procent år 2010 till 25 procent år 2014. Under perioden 2010-2014 har det skett fyra inbrott i hushåll som är med i grannsamverkan i Frillesås. Se tabell 16.

Grannsamverkan har inte utvecklats där inbrotten har begåtts. Vi ser däremot att det har bildats enstaka samverkansgrupper i centralorten år 2013 och 2014 och det kan ha påverkat hela centralorten på ett positivt sätt. Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Frillesås är i genomsnitt 0,9 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0,3 procent. I Frillesås är fördelningen mellan villatomter, grönområden och hus på landsbygd förhållandevis jämn. Se tabell 17.

	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	2	3	6
2011	4	6	8
2012	3	2	4
2013	2	7	6
2014	3	1	5

Tabell 17. Kategorisering av bostadsinbrott i Frillesås, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Hälften av inbrotten varje år har skett i hus på landsbygden och resterande i tätorten. Vi kan inte utläsa några geografiska grupper eller att inbrotten skett nära i tid till varandra.

Figur 10. Fördelning över året av bostadsinbrotten i Frillesås, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Överlag följer Frillesås fördelningen av inbrott över året som kommunen i helhet visar, med undantag för ovanligt många inbrott i mars. Se figur 10

Kullavik

Postorten Kullavik angränsar till havet och är ett utpräglat villasamhälle. Det finns en båthamn och flera vikar och badställen. Det finns även ett torg med tillhörande butiker och kyrka. Befolkningstillväxten är stor och från och med 1990 räknas tätorten som sammanvuxen med Billdal. I Kullavik finns knappt 2500 hushåll.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	32	-	10	0
2011	46	44 %	14	0
2012	193	320 %	13	0
2013	398	106 %	25	0
2014	478	20 %	10	1

Tabell 18. Antal hushåll med grannsamverkan i Kullavik, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

Procentuellt sett har Kullavik haft en kraftig utveckling av antalet medlemmar i grannsamverkan, speciellt under 2012 och 2013. Det totala antalet hushåll med grannsamverkan har ökat från 1 procent till 19 procent mellan 2010 och 2014. Se tabell 18.

Under perioden 2010 till 2014 har Kullavik endast haft ett inbrott i ett hus med grannsamverkan. Övriga inbrott har skett i områden utan grannsamverkan. I ett område så startades grannsamverkan efter att de i just det området drabbats av flera inbrott. I övrigt har vi inte kunnat se att det startas grannsamverkan i de områden där inbrotten har skett utan i andra områden.

Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Kullavik är i genomsnitt 0,65 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0,04 procent.

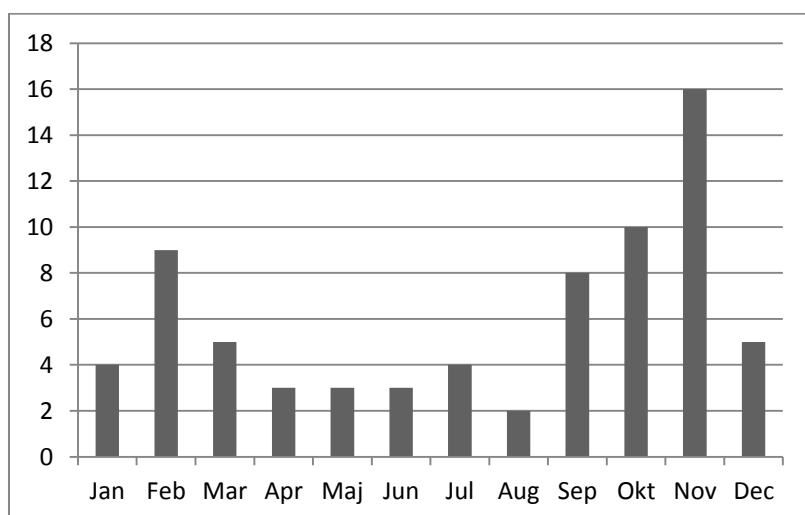
Mängden inbrott som har skett i hus med vanliga villatomter har legat i stort sett konstant mellan 2010 och 2014. En majoritet av inbrotten i Kullavik har skett i nära anslutning till ett grönområde alla år utom 2014, då fler inbrott har skett i hus med vanliga villatomter. Se tabell 19.

	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	4	6	0
2011	4	10	0
2012	4	9	0
2013	3	21	1
2014	7	3	0

Tabell 19. Kategorisering av bostadsinbrott i Kullavik, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Under åren, och speciellt under 2010, kan vi se att inbrott har skett hos grannar eller hus som ligger nära varandra samt att de även skett i nära anslutning i tid. 2013 hade Kullavik ovanligt många inbrott, varav fyra stycken var geografiskt samlade och att ytterligare två inbrott skedde nära varandra. Under 2014 har det skett fyra inbrott längs en och samma gata, men de är fördelade över tid mellan januari och november. Gatan ligger centralt i Kullavik och består av ett 20-tal hus. Två av dessa skedde under sommaren med endast tre veckors mellanrum.

Sammanlagt har det skett elva inbrott i nära anslutning till tre större genomfartsvägar med närhet till länsväg 158. En av dessa vägar har varit särskilt drabbad med sju inbrott på fyra år. Det har startats grannsamverkan på en del av gatan och den delen av gatan har inte varit drabbad.

Figur 11. Fördelning över året av inbrotten i Kullavik, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Kullavik följer fördelningen av inbrott över året som vi kan se i hela kommunen. De hade en topp i februari och en i november samt färre inbrott under sommaren. Se figur 11.

Kungsbacka stad

Kungsbacka stad har drygt 12 500 hushåll och ligger centralt i kommunen. Staden består av olika stadsdelar där huvudparten är villaområden med både radhus och friliggande villor. Kungsbacka stad har en stark befolkningsutveckling och har fördubblat sin storlek sedan 80-talets början. Detta innebär att det finns nybyggda stora stadsdelar. I staden finns ett stadshus, stort antal skolor, förskolor, vårdcentraler, kyrkor, kulturhus och köpcentra. Det finns även en tågstation med pendeltåg till Göteborg.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	471	-	56	0
2011	505	7 %	49	0
2012	704	39 %	32	2
2013	1150	63 %	54	3
2014	1750	52 %	49	8

Tabell 20. Antal hushåll med grannsamverkan i Kungsbacka stad, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

Grannsamverkan i Kungsbacka stad har stadigt ökat. Den största ökningen skedde 2012 till 2013. Mellan 2010 och 2014 har andelen hushåll med grannsamverkan ökat från 4 procent till 14 procent. Se tabell 20.

Inbrotten i hus med grannsamverkan har ökat, trots att antalet inbrott har legat relativt stadigt. Speciellt under 2014 var det ovanligt många medlemmar i grannsamverkan som drabbades, 8 stycken, vilket innebär att 16 procent av alla inbrott i Kungsbacka stad år 2014 har skett i ett grannsamverkansområde. Fyra av dem var Varlaområdet där ungefär hälften av hushållen har grannsamverkan. Inbrotten är fördelade över tätorten med lika många på västra och östra sidan om järnvägen. Vi har sett att stadsdelar har varit drabbade av bostadsinbrott under några år för att sedan i princip vara utan bostadsinbrott, detta oavsett om de har eller har startat grannsamverkan eller inte.

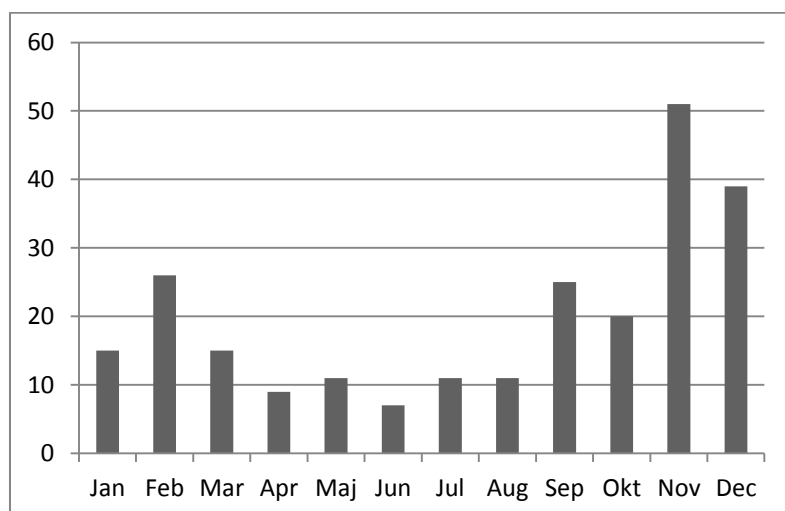
Få grupper med grannsamverkan har startats i direkt koppling till ett inbrott utan det är andra anledningar till varför man startar. Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Kungsbacka stad är i genomsnitt 0,4 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0,2 procent. I Kungsbacka stad har en övervägande majoritet av inbrotten skett i hus på vanliga villatomter. Några inbrott har skett i anslutning till ett grönområde och ännu färre i hus på landsbygden. Se tabell 21.

	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	41	11	4
2011	32	12	5
2012	17	11	4
2013	37	9	8
2014	34	11	4

Tabell 21. Kategorisering av bostadsinbrott i Kungsbacka stad, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Tre områden i Kungsbacka stad, Varla, Tingberget/Västra Villastaden och Södra Hammerö, har drabbats lite mer än övriga områden under 2010. Det är villaområden med uppväxta trädgårdar med närhet till genomfartsväg mot motorvägen. Inbrotten i området Varla fördelade sig två och två, nära varandra i tid. Tingberget/Västra Villastaden hade två som också låg nära varandra i tid. En samling av inbrott skedde längs med en av huvudgatorna under den mörka årstiden. Under hösten drabbades södra delarna av Kungsbacka av sammanlagt tolv inbrott. Vi kan också här se en viss tendens att flera av inbrotten har skett i nära anslutning till en större väg eller genomfart.

Under 2011 drabbades framförallt två områden, Hede/Tölö och Hålabäck/Hammerö. Hede/Tölö hade en våg av nio inbrott under hösten. Hammerö/Hålabäck drabbades av sexton inbrott under året, varav nio under perioden januari till mars. Under 2012 var det andra områden som drabbades mer, Fors och centrum, ett av dessa inbrott skedde i ett hus med grannsamverkan. De områden som mest drabbades under 2013 var Gårdskulla/Östra Villastaden och Signeskulle. Inbrotten i Gårdskulla/Östra Villastaden är fördelade över större delen av året. Under 2014 var det återigen Tingberget/Västra Villastaden och Varlaområdet som varit mest utsatta.

Figur 12. Fördelning över året av inbrotten i Kungsbacka stad, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Kungsbacka stad följer tydligt den vanliga fördelningen på inbrott över året, som kommunen i helhet, med toppar i slutet av året. Se figur 12.

Onsala

Onsala är en tätort på Onsalahalvön. Bebyggelsen präglas av villaområden utmed havet. Orten har haft en stor befolkningsökning de senaste 25 åren. Det är många villor som byggts och sommarstugor som blivit permanenta boenden. Antalet hushåll i Onsala är drygt 5100. Det finns ett antal skolor, vårdcentral, kyrka och affärer. Centrum i Onsala är förhållandevis litet i relation till det stora antalet människor som bor där. Det finns också flera båthamnar och badplatser i Onsala.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	307	-	27	3
2011	437	42 %	19	0
2012	693	59 %	28	1
2013	1166	68 %	19	2
2014	1610	38 %	14	1

Tabell 22. Antal hushåll med grannsamverkan i Onsala, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

Onsala är en av Kungsbacka kommuns mest framgångsrika orter när man ser till utvecklingen av grannsamverkan. Procentuellt sett har orten haft en stadig ökning över hela perioden och andelen hushåll med grannsamverkan har ökat från 6 procent till 31 procent mellan 2010 och 2014. Se tabell 22. Sedan 2012 har antalet bostadsinbrott minskat för varje år. Antalet inbrott i hus med grannsamverkan har en väldigt liten variation under åren 2010 till 2014 och vi kan se en tydlig trend att inbrotten mest sker i områden som inte har grannsamverkan. Av de medlemmar i grannsamverkan i Onsala som drabbats av inbrott bor de flesta i områden där grannsamverkan nyss startats när inbrottet skedde. Det är oklart om skyltar hunnit bli uppsatta. Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Onsala är i genomsnitt 0,5 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0,3 procent.

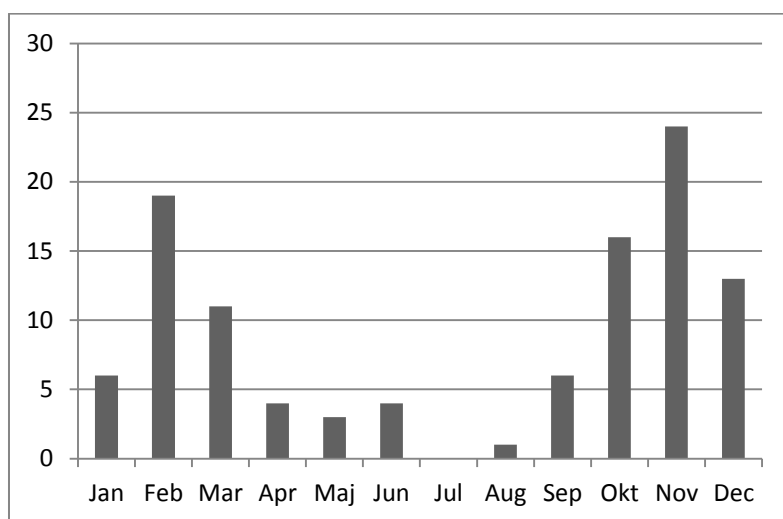
När det gäller fördelningen mellan villatomter, grönområden och landsbygd i Onsala kan vi se att andelen inbrott som har skett i hus i nära anslutning till ett grönområde har sjunkit något över åren. Huvuddelen av inbrotten har skett i hus på vanliga villatomter. Se tabell 23.

	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	12	14	1
2011	6	9	4
2012	16	9	3
2013	8	8	3
2014	9	3	2

Tabell 23. Kategorisering av bostadsinbrott i Onsala, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Flera av inbrotten i Onsala har skett i två hus åt gången med närhet i tid och som legat nära varandra geografiskt. I området runt Lyngås har det skett sammanlagt tolv inbrott mellan 2010 och 2013, därefter har det inte varit några inbrott där alls. Området hade ingen grannsamverkan då och har inte startat det efter inbrotten. I området Draget har de varit väldigt drabbade under 2012 och fram till 2014. De kom igång med grannsamverkan under 2013 och 2014.

Många av inbrotten i Onsala ligger nära Onsalavägen vilken är en genomfart genom större delen av orten. Vi ser en minskning av antalet bostadsinbrott efter att grannsamverkan startats i många av områden utmed Onsalavägen.

Figur 13. Fördelning över året av inbrotten i Onsala, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Onsala följer tydligt fördelningen över året som i kommunen i helhet och har toppar i februari och november. Vi ser att de inte haft ett enda inbrott i juli månad under de undersökta åren. Se figur 13.

Särö

Särö ligger söder om Kullavik i anslutning till havet. Den äldre delen av tätorten Särö ligger på halvön med samma namn och är ett villasamhälle med ett flertal sekelskiftesvillor. Även denna tätort i Kungsbacka har haft en mycket positiv befolkningsutveckling och invånarantalet har i princip tredubblats sedan 70-talet. I Särö finns 1500 hushåll.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	54	-	5	0
2011	69	28 %	16	0
2012	69	0 %	16	1
2013	225	226 %	6	0
2014	337	50 %	5	0

Tabell 24. Antal hushåll med grannsamverkan i Särö, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll.(Rar, januari 2015)

Särö ökade antalet hushåll med grannsamverkan kraftigt under framförallt 2013. Orten har ökat andelen hushåll med grannsamverkan från 4 procent år 2010 till 23 procent år 2014, vilket gör det till en av de orterna med störst spridning av grannsamverkan i Kungsbacka kommun. Se tabell 24.

Under hela den studerade perioden har Särö endast haft ett inbrott i ett hus med grannsamverkan. Särö fick många inbrott under perioden 2010-2013, men det var först 2013 som det gick med många hushåll i grannsamverkan. Det är inte många av grannsamverkanshushållen som själva har varit drabbade av inbrott utan inbrotten har till största del skett hos grannar eller i närliggande områden.

Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Särö är i genomsnitt 0,7 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0,3 procent.

I Särö sker en majoritet av inbrotten i hus som ligger i nära anslutning till ett grönområde. Endast en liten del av inbrotten har skett i hus på vanliga villatomter eller på landsbygden. I Särö är det många stora villatomter som ligger utan insyn från varandra. Se tabell 25.

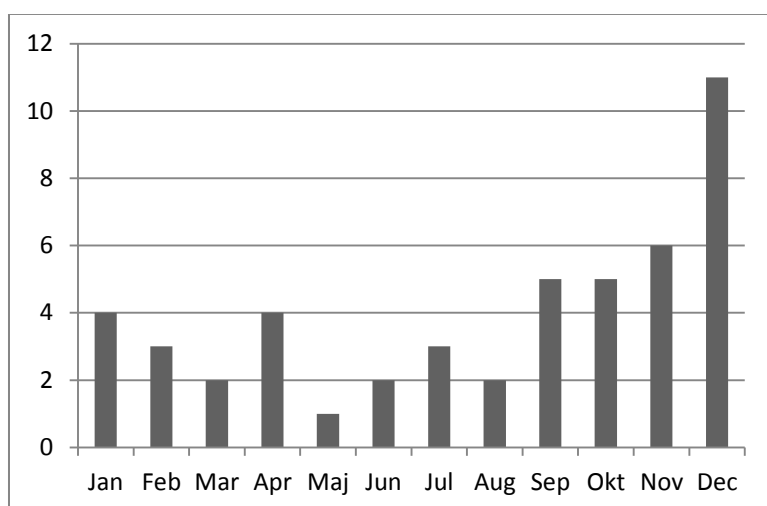
	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	2	1	2
2011	1	9	5
2012	4	11	1
2013	4	2	0
2014	1	4	0

Tabell 25. Kategorisering av bostadsinbrott i Särö, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Under 2010 har två grannar haft inbrott med ett dygns mellanrum och tre andra grannar har haft inbrott under samma dag, båda dessa har skett i centrala Särö.

2011 skedde inbrott i två olika områden där det i varje område var två hus som drabbades med upptäckt samma dag alternativt en dag i emellan. I samma vik har det varit fyra inbrott med en kort tid mellan brotten. Ett av de tre husen drabbades dessutom två gånger.

Under 2014 kan vi se att fyra av fem inbrott är havsnära och samtliga inbrott har skett under hösten.

Figur 14. Fördelning över året av inbrotten i Särö, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Fördelningen av inbrott över året i Särö skiljer sig något från fördelningen i resten av kommunen. I Särö ser vi att flest inbrott har skett under december, utan att det finns en motsvarande topp under vårvintern. Över resten av året är inbrotten förhållandevis jämt fördelade. Se figur 14.

Vallda

Vallda angränsar till Onsala. Postorten utgörs både av villaområden och av landsbygd. Vallda har haft en positiv befolkningsutveckling och har knappt 2600 hushåll. Det finns inget tydligt centrum, men det finns mataffär, skolor och förskolor. Också här finns det många vikar, badplatser och båthamnar.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	99	-	10	0
2011	148	49 %	14	0
2012	371	151 %	11	0
2013	406	9 %	2	0
2014	441	9 %	3	0

Tabell 26. Antal hushåll med grannsamverkan i Vallda, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

Vallda hade en stark procentuell ökning av antalet hushåll med grannsamverkan under framförallt 2011 och 2012, sedan dess har ökningen mattats av. Orten har ökat andelen hushåll med grannsamverkan från 4 procent år 2010 till 17 procent år 2014.

Området har inte haft ett enda inbrott i ett hus med grannsamverkan under perioden 2010 till 2014. Se tabell 26.

Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Vallda är i genomsnitt 0,3 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0 procent. I Vallda har en majoritet av inbrotten skett i hus i nära anslutning till ett grönområde. Se tabell 27.

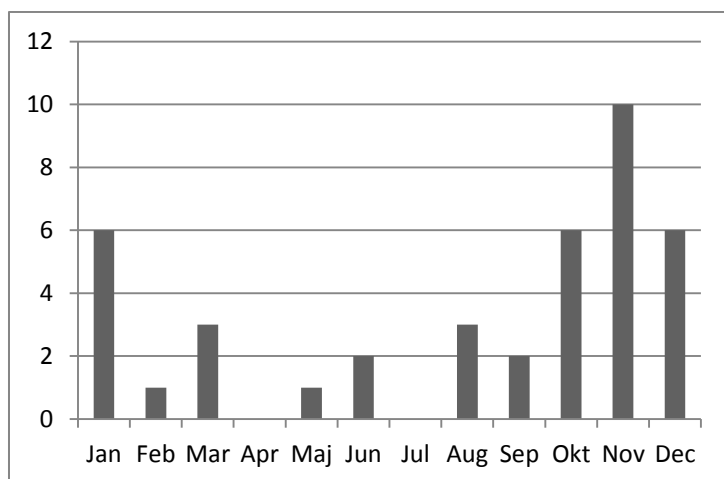
	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	4	6	0
2011	4	8	2
2012	2	6	3
2013	0	0	2
2014	0	1	2

Tabell 27. Kategorisering av bostadsinbrott i Vallda, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Under 2010 drabbades fyra villor under samma dag, alla angränsar till en allmänning och tre av husen ligger på hörntomter. Grannsamverkan startade i området två år senare. Fyra villor i området Halla drabbades. Två av dessa inbrott skedde med två veckors mellanrum.

Under 2011 kan vi se ytterligare två geografiska grupper av inbrott, ett ut med Sandövägen och ett utmed Valldavägen. Längs Sandövägen är det fyra inbrott under en period på en månad. Utmed Valldavägen drabbades fem hus varav två hade samma inbrottsdatum som två av husen utmed Sandövägen.

I Hallaområdet kan man se att de under perioden 2010 till 2012 hade nio inbrott. 2012 startade de grannsamverkan på de flesta av gatorna i området och sedan dess har det inte skett ett enda inbrott i det området. I området Heberg 2010 till 2012 hade de sex inbrott och två av husen drabbades två gånger. Detta är mycket ovanligt i Kungsbacka kommun.

Figur 15. Fördelning över året av inbrotten i Vallda, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Vallda har inte samma fördelning över året som kommunen i helhet. De har under de undersökta fem åren inte haft några inbrott i april eller juli. Februari ligger ovanligt lågt. Däremot ser hösten ut som genomsnittet. Se figur 15.

Åsa

Åsa ligger i kommunens södra del. Åsa består av flertalet större områden, bland annat Gårda Brygga och Ölmanäs samt centrala Åsa, där skolor ligger. På orten finns butiker, restauranger och serviceställen. 2014 invigdes en pendelstation som gör att Åsaborna tar sig lättare till och från Göteborg. Antalet hushåll är drygt 2400 stycken.

År	Antal hushåll med grannsamverkan	Procentuell ökning av antal hushåll med grannsamverkan	Antal inbrott i postorten	Antal inbrott i hushåll med grannsamverkan
2010	287	-	8	1
2011	414	44 %	14	2
2012	462	12 %	11	1
2013	580	26 %	20	2
2014	693	19 %	2	0

Tabell 28. Antal hushåll med grannsamverkan i Åsa, ökning av antalet samt antal bostadsinbrott i kommunen och hur många av dessa som drabbat grannsamverkanshushåll. (Rar, januari 2015)

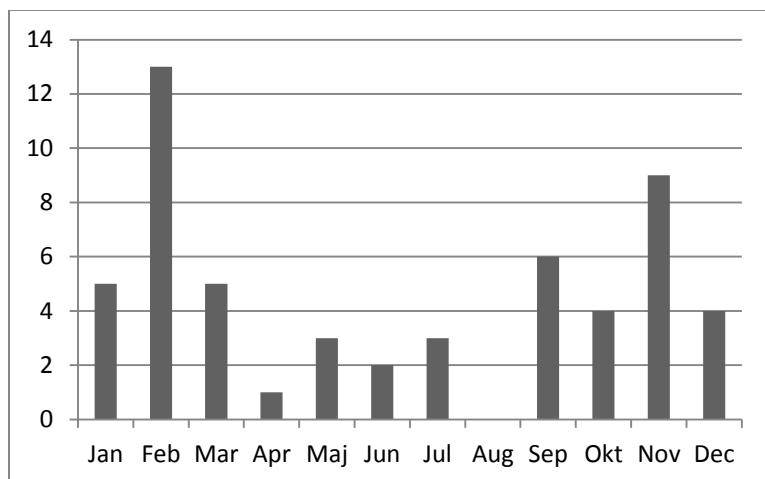
Åsa har haft en någorlunda stadig ökning av hushåll med grannsamverkan i orten. Mellan 2010 och 2014 har andelen hushåll med grannsamverkan ökat från 12 procent till 29 procent. Mellan 2010 och 2013 har det skett mellan ett och två inbrott om året i hus med grannsamverkan. Grannsamverkan har i något fall startats med koppling till inbrott, men många startar utan den orsaken. Se tabell 28.

Risken för att drabbas av ett bostadsinbrott i Åsa är i genomsnitt 0,6 procent, men som medlem i grannsamverkan minskar risken till 0,3 procent. Många av inbrotten har skett i hus med närhet till grönområde, många har också varit i hus på vanliga villatomter. Se tabell 29.

	Villatomt	Nära grönområde	Landsbygd
2010	1	5	2
2011	0	12	2
2012	7	2	2
2013	10	5	5
2014	1	0	1

Tabell 29. Kategorisering av bostadsinbrott i Åsa, 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Under 2010 kan vi se att en klar majoritet av inbrotten i Åsa, sju av nio, har skett i centralorten. Under 2011 såg vi en större spridning runt centralorten, framförallt i norra Åsa. Under 2012 skedde tre inbrott inom loppet av en vecka.

Figur 16. Fördelning över året av inbrotten i Åsa, år 2010-2014 (Rar, januari 2015)

Fördelningen över året i Åsa visar en markant topp i februari och inga inbrott alls i augusti. I stort sett för övrigt följer kurvan som det ser för hela kommunen. Se figur 16.

Sammanfattning och slutsatser

Effekter

För att kunna följa effekterna av grannsamverkan krävdes en omfattande kartläggning. Det gav en fördjupad kunskap dels om grannsamverkan, dels om de olika geografiska områdena. Det gav oss också kunskap om vad vi ville mäta och vilka parametrar som var viktiga för kommande utvärderingar. Att tydliggöra grannsamverkans utbredning och inbrottens fördelning med den digitala kartan var en förutsättning för att kunna utvärdera hur grannsamverkan påverkat bostadsinbrotten. Vi kommer att använda oss av samma utvärderingsmetod i framtiden eftersom vi ser frågor kräver mer tid och mer omfattande underlag för att kunna besvaras.

En svårighet vi upptäckt är att få en klar bild över bostadsinbrotten då en del anmälningar är felkodade så att antalet inte stämmer med det faktiska antalet bostadsinbrott. Det finns också andra brott som ur grannsamverkansperspektiv skulle vara intressanta att titta närmare på. Till exempel stöld ur bostad, utan inbrott, och bedrägerier där någon lurat sig in hos en person för att kunna stjäla. Vår erfarenhet är att varje anmälan behöver läsas och man behöver hålla sig uppdaterad. Man skulle också kunna få en bredare kunskap om brott och andra händelser, som inte anmäls, genom att fråga kontaktombuden hur de upplever att de har det i sitt närområde.

Antalet hushåll som är med i Grannsamverkan har ökat mellan 2010 och 2014. Det totala deltagandet i hela kommunen har stigit från 5 procent till 20 procent. I vissa av kommunens postorter är det drygt 30 procent av alla hushåll som är med i grannsamverkan.

Enligt Brå (2013) så är den generella risken att drabbas av ett bostadsinbrott 1,2 procent i Sverige. I Kungsbacka 2014 är den generella risken 0,5 procent, trots att Kungsbacka ligger i den del av Sverige som är mest drabbat enligt BRÅ:s rapport Villainbrott En statistisk kortanalys, 2010. I rapporten står att Skåne, Halland och Västra Götaland drabbas av hälften av rikets alla bostadsinbrott under det fjärde kvartalet.

2014 drabbades många fler grannsamverkanshushåll än tidigare år. Trots detta har inte risken för att drabbas ökat hos den som har grannsamverkan. Det ökade antalet drabbade grannsamverkanshushåll beror på att det är så många fler medlemmar i grannsamverkan. Efter våra beräkningar på antalet bostadsinbrott jämfört med antalet hushåll som är med i grannsamverkan så kan vi se att **risken för att drabbas av bostadsinbrott halveras för den som är med i grannsamverkan i Kungsbacka**. Därför blir detta ett starkt argument till varför det är en effektiv metod för att förebygga inbrott. I vissa postorter i Kungsbacka är risken för att drabbas av inbrott om man bor i

ett grannsamverkanshushåll ännu mindre. I någon postort är det till och med så att ingen i ett hushåll som deltar i grannsamverkan har blivit drabbad av ett bostadsinbrott under perioden 2010-2014.

Vi har sett en variation över antalet bostadsinbrott genom åren på en kommunövergripande nivå, men trenden visar ändå en minskning under de undersökta åren. Det går inte att läsa ut om den minskade trenden av bostadsinbrott beror på grannsamverkan.

Framgångsfaktorer

För att få framgång och långsiktighet i arbetet med grannsamverkan krävs ett gott samarbete, en gemensam samsyn och kontinuerliga utvärderingar. Det är viktigt att det finns ett samarbete mellan kommun och polis samt att de tar huvudansvaret för att leda och utveckla arbetet. Det är även av stor vikt att ha med andra samarbetspartners för att bredda kompetensen och utöka nätverket. Vi ser en möjlighet att förbättra vårt arbete genom att samarbeta med kranskommunerna i framtiden.

Det är också viktigt att de som arbetar med den brottsförebyggande metoden grannsamverkan har mandat från sina organisationer för att arbeta med uppdraget. Arbetet ska vara förankrat i respektive organisation. Det allra bästa är om det finns ett tydligt uppdrag och en ansvarfördelning i skrivna dokument, exempelvis i överenskommelsen mellan polis och kommun. Vi har märkt att om inget formellt beslut tas angående vem som ska ansvara för ett uppdrag och vilken tid som ska läggas tappas det långsiktiga perspektivet och uppdraget får ingen uppmärksamhet, vare sig internt eller externt.

Att ha god dokumentation kring arbetet underlättar det kommande utvärderingsarbetet och skapar dessutom en medvetenhet och tydlighet under arbetets gång. Det är också en förutsättning för att kunna mäta resultat. Detta ger arbetsglädje och meningsfullhet i arbetet. Dessutom kan man med säkerhet bidra med kunskap till andra, exempelvis kontaktombud och media.

Antalet grannsamverkanshushåll har stadigt ökat i Kungsbacka sedan 2010. De planerade utbildningstillfällena genomförs och vi har alltid besökare. Vi har möjliggjort att alla som vill kan starta grannsamverkan även mellan utbildningstillfällena genom att vi skapat material för detta. Vi tror på en tydlig organisation med bra dialog mellan kontaktombud och ansvariga på kommunen respektive hos polisen. Genom bra samverkan berikas det brottsförebyggande arbetet. Vi vill också få så många invånare som möjligt att delta i grannsamverkan och har genom att ha god service och inte allt

för höga krav på deltagande skapat en attityd om att det inte är jobbigt att ha grannsamverkan.

Vi märkte att efter vi passerade 12-15 procent grannsamverkanshushåll av kommunens totala antal hushåll så spreds metoden alltmer från mun till mun. Metoden marknadsför sig själv helt enkelt. Vi annonserar inte längre i media om våra utbildningar, men de finns presenterade på såväl kommunens som polisens hemsida. Vi märker att det även är en fördel med att allt material är kostnadsfritt eftersom vi ofta får frågan om det kostar något att ha grannsamverkan.

Det finns mycket engagemang och kompetens hos kontaktombud som ska användas. De är en viktig resurs som gärna bidrar och ger av sina kunskaper. Vi som samordnar grannsamverkansarbetet i Kungsbacka har stor respekt för allt arbete som görs för att vi tillsammans ska minska brottsligheten och öka tryggheten i vår kommun.

Mönster

Vi ser en nedgång av antalet inbrott i villor och radhus under 2010-2014. Det är svårt att påvisa ett direkt samband med grannsamverkan, men med stöd av tidigare forskning så vet vi att grannsamverkan har effekt på brottsligheten. Eftersom det också framförallt är i den boendeformen som grannsamverkan har startat i kommunen så kan vi anta att det har påverkat bostadsinbrotten även om vi inte kan dra den slutsatsen. När vi jämför med bostadsinbrott i lägenhet och stöld genom inbrott i fritidshus så ser vi däremot inte samma typ av nedgång utan mer en variation mellan undersökta år. Vissa postorter kan påvisa en stor nedgång av bostadsinbrott under ett eller två år efter att grannsamverkan breddat ut sig, men det är svårt att säkerställa att det beror på grannsamverkans spridning eller bara en tillfällig nedgång.

Vår känsla av att hus i nära anslutning till ett grönområde skulle vara mer attraktiva för inbrottstjuvarna tycks stämma då vi kan konstatera att en tredjedel av alla bostadsinbrott i Kungsbacka under åren 2010 till 2014 skett i hus med närhet till grönområde.

Vid merparten av de brottsdrabbade husen är det lätt att placera en flyktbil vid detta grönområde. Möjligheten finns att då ta sig in i ett bostadsområde via ett sådant grönområde för att inte bli sedd och dra uppmärksamhet till sig genom att promenera fram på gatorna. I en lummig miljö kring allmänna gångvägar eller stigar kanske inte så många ser en person som rör sig och den som går där kan gömma sig om det passerar bilar eller personer. Intressant är att det verkar som att ett grönområde även är en tillgång för tjuvarna när det är vinter och det är mindre grönska, dock skymmer ju barrträden lika bra då. Vid genomgången av de inbrottsdrabbade husen har vi sett en hel

del villor med höga häckar och uppväxta trädgårdar som kan ha gynnat tjuvarna att inte bli upptäckta.

Det är inte självklart att gå med i grannsamverkan även om man drabbats av ett inbrott. Även om en del vid utbildningstillfällena anger det som orsak, så kan det vara så att inbrottet kan ligga ett eller flera år tillbaka i tiden. Vi märker att boende kan berätta att de haft många inbrott i sitt bostadsområde. När vi tittar närmare på det så har det ofta gått flera år mellan gångerna. Det blir tydligt när man lägger ut samtliga bostadsinbrott under en femårsperiod på kartan. Att brotten upplevs ligga nära i tid kan nog bero på flera orsaker, dels att brottet som sådant berör och är något många oroar sig för och dels för att tid är relativt i hur man uppfattar den. Minnet och upplevelsen av att själv ha haft inbrott eller att en granne har haft det verkar sitta i länge.

Bostadsinbrotten har en stor spridning över kommunen och där det bor många människor ser vi att fler inbrott också begås. Det är även så att det sker inbrott i "nya områden" och inte bara i de områden som redan haft inbrott. En postort eller stadsdel kan vara drabbade av ett stort antal bostadsinbrott under ett par års tid för att sedan ha en markant nedgång. Detta ser vi oavsett hur stor andel av grannsamverkan som finns i området. Vi kan också se att en enskild gata kan vara drabbad extra mycket under den undersökta perioden. Det finns exempel på sådana gator både i en tätort och på landsbygd. En femtedel av alla bostadsinbrott skedde på landsbygden.

Vi kan under den undersökta perioden se att flest inbrott begås i Kungsbacka kommun under årets mörka årstid. Under perioden september till mars så begicks 78 procent av alla bostadsinbrott i kommunen. November var den månad som var mest drabbad och sommarperioden (maj-augusti) var den med minst antal bostadsinbrott. Vi kan även se att det finns skillnader mellan kommunens olika postorter. Vissa följer kommunens övergripande mönster över när bostadsinbrott begås under året medan andra har helt andra mönster. Vissa enskilda månader kan sticka ut och de kan ha olika tidpunkter på året där de har sina toppar av antalet inbrott. Även om postorten har karaktären av en sommarort så innebär inte det att det är mer bostadsinbrott där under sommaren.

Tendenser

När vi granskade anmälningarna om bostadsinbrott för åren 2010 till 2014 så la vi märke till att många av de drabbade varit bortresta 2 dagar eller mer och inbrottet hade då skett någon gång under tiden de varit borta. I vissa fall upptäcktes brottet av en granne eller en närstående som kommit för att titta till huset. Något annat vi fann när vi läste igenom alla anmälningar var att flera av inbrotten upptäcktes ha skett under natten hos de boende, i vissa fall vaknade de och skrämde bort tjuven. I de fall tjuven blivit påkommen av en boende eller grannar så har tjuven snabbt lämnat platsen. Det har

ibland räckt att de tänt en lampa, ropat eller tittat på tjuven. Därför är det bra att grannsamverkans budskap om att förhindra brott går ut på att vara extra uppmärksam och meddela sina grannar när man är bortrest.

I vår granskning tyckte vi oss också se att en del inbrott skedde i hus längst in på en gata och längst in i ett bostadsområde samt också att hörntomter drabbades oftare.

Vi får ofta frågor om effekten av att ha larm och andra skalskydd. Det hade varit intressant med en djupgående analys av hur väl larm exempelvis förebygger inbrott. Vi kan se att bostäder drabbas av inbrott, både med och utan larm. Vi och sannolikt alla invånare skulle gärna vilja se en oberoende forskning på detta.

Vi kan se att vid de tillfällen inbrottstjuvar kunnat gripas så klaras ofta fler inbrott upp, inte bara det brott de gripits för. Detta genom att gods som de har med sig kunnat spåras till andra inbrott samt att de kunnat bindas till andra brott genom DNA-spår och andra spår. I vissa fall har en bild från en övervakningskamera kunnat binda gärningspersoner till en brottsplats. Därför är det förebyggande i sig att gripa inbrottstjuvar.

En stor del i grannsamverkansarbetet handlar om kommunikation i olika former. Det är viktigt att informationsmaterialet är lättillgängligt och enkelt att förstå. Vi anser att grannsamverkanmaterialet behöver förnyas och moderniseras och framförallt finnas i digital form. Vi ser behov av en hemsida eller portal dit intresserade kan vända sig från hela landet för att anmäla sitt bostadsområde och att det via den portalen finns ”mina sidor” eller liknande för varje kommun exempelvis så att administrationen minskar genom att ombuden skriver in informationen om sitt område själva. En direktkoppling som gör att adresserna sedan blir synliga i en karta hade varit riktigt bra.

Vi har känt oss osäkra på hur vi får hantera inlämnade medlemslistor. Med över 500 kontaktombud och 7200 hushåll som vi har nu i juni 2015 måste vi hantera uppgifterna digitalt för att hålla en god kvalitet. Detta kan innebära en svårighet utifrån Personuppgiftslagen. En nationell riktlinje hur det ska hanteras är önskvärt för oss på lokal nivå.

Vi ser att det finns en utvecklingspotential för grannsamverkan i Kungsbacka, inte bara genom fler medlemmar utan andra insatser som är kopplade till arbetet. Vi har haft fokus på att bygga upp en basverksamhet men det finns utrymme för att arbeta med exempelvis grannstödsbilar, ombud som blir utbildare, ombud som tar ansvar för informationsspridning och uppsökande kontakt i områden med inbrott som ännu inte har grannsamverkan.

Effekten av grannsamverkan varierar från område till område. Det kan hänga ihop med hur aktivt området är och hur bra kommunikation de har med varandra. Vi har inte undersökt detta, men det hade varit mycket intressant att göra en djupare analys av hur informationen tas emot och om den förändrar de boendes beteende.

Det brottsförebyggande arbetet har successivt fått ta mer och mer plats i polisens och kommunen organisation i Kungsbacka. Vi upplever att grannsamverkan är en metod som både tjänstemän och politiker ser som en ”bra metod som verkar fungera”. Kollegor har upptäckt fördelarna med att kunna nå ut med information via dessa språkrör som kontaktombuden utgör i kommunens alla orter.

Vi ser att det genererar goda effekter för grannar att engagera sig i grannsamverkan. Vi får kommentarer om att de upplever ökad gemenskap och att de kan samarbeta i andra frågor såsom trafiksäkerhet. Vi tror att grannsamverkan är en modern samverkansform genom att människor samarbetar under mindre formella former och med fokus på ökad trygghet och bättre boende.

Referenser

- Bennet, T.H., Holloway, K.R. & Farrington, D.P. (2008) BRÅ rapport 2008:9
Grannsamverkans effekter på brottsligheten
- Brå. (2012). *Kodning av brott, version 11.0*. Stockholm
- Carlstedt, M. (2001) BRÅ rapport 2001:3 *Upprepad utsatthet för brott*
- DS 1996:59. *Allas vårt ansvar*. Stockholm: Justitiedepartementet
- Färnström, A. Westlund, O. (2011) *Villainbrott En statistisk kortanalys 2010*
- Kungsbacka kommun. (2013) *Invånardialog trygghet 2013*. Kungsbacka
- Nilsson, I. (2014) www.seeab.se 2014-11-11
- Pira, K. (2008). *Vad vet vi om bostadsinbrott?* Stockholm
- Rönnäng, A., Tjernberg, C. (2014). *Enkätundersökning årsträff*. Kungsbacka
- Sarnecki, J. (2003). *Introduktion till kriminologi*. Lund
- SCB. (2014). *Medborgarundersökning 2014*. Stockholm
- Svensson, O. (2012) *Grannsamverkan i flerfamiljshus – effektiv och uthållig metod: Rapport från en utvärdering som genomförts som följeforskning*.

Mediaarkivet, januari 2015

TNS Sifo:s räckviddsrapport (Orvesto 2013)

Arbetsförmedlingen.se, (2015). *Arbetsförmedlingen.se*.

Bra.se, (2015). *Brå*

Kungsbacka.se, (2015). *Start - Kungsbacka kommun*

Hobit (Version: V3) (2015)[datorprogram]Polisen, Sverige

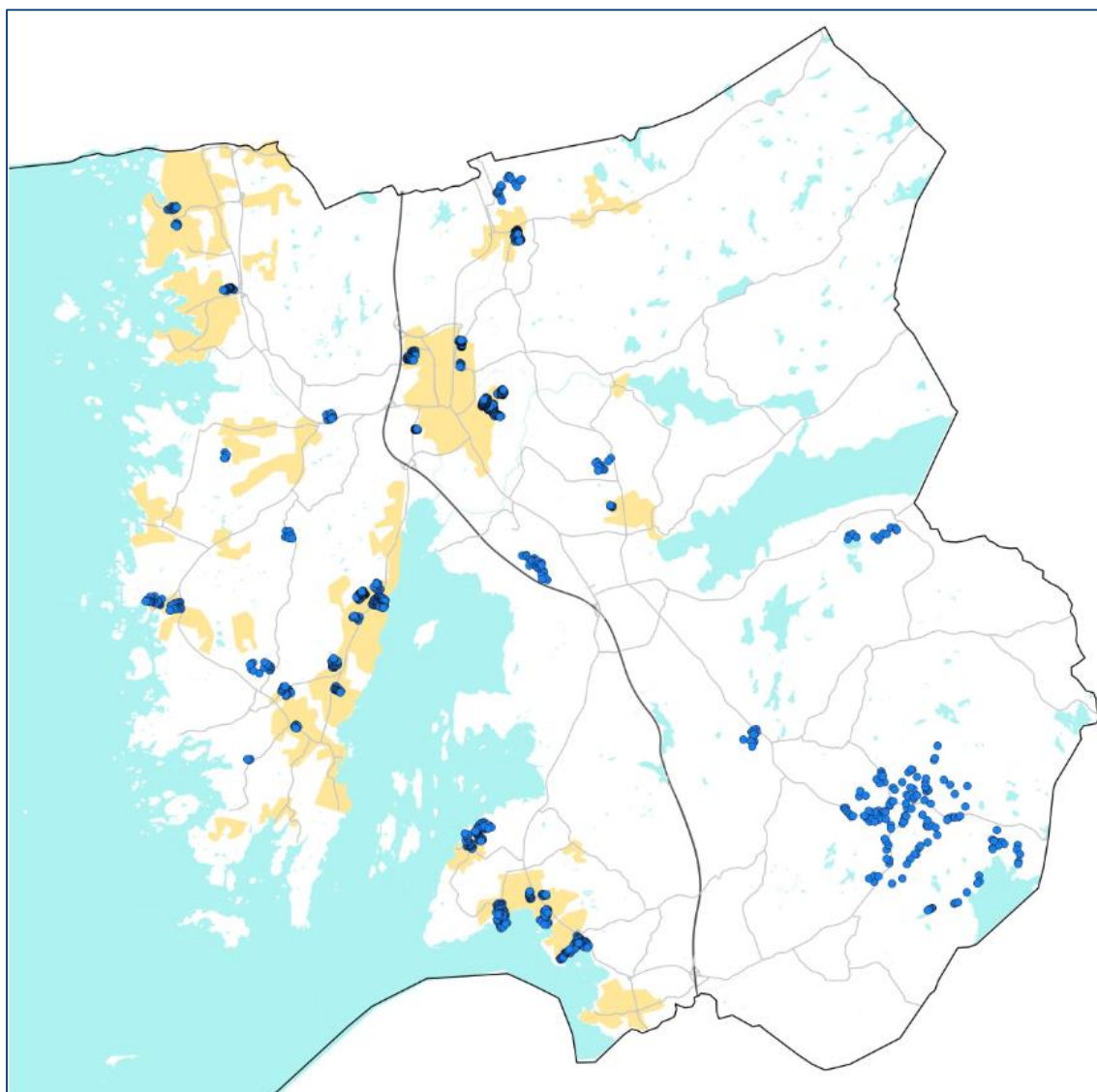
Quantum GIS karta (2015)[datorprogram]

Rar (2015)[datorprogram]Polisen, Sverige

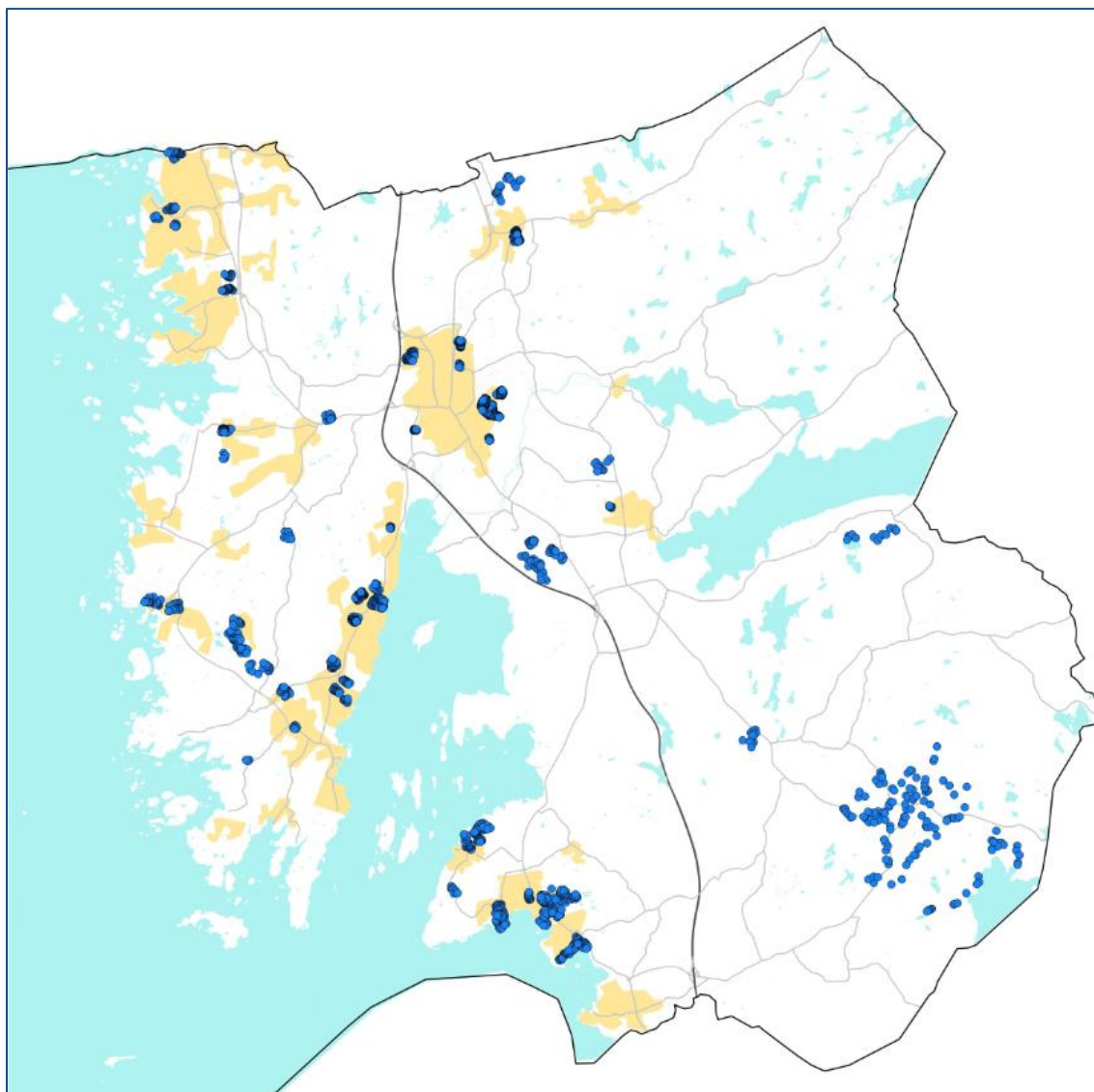
Bilagor

Bilaga 1, kartbilder

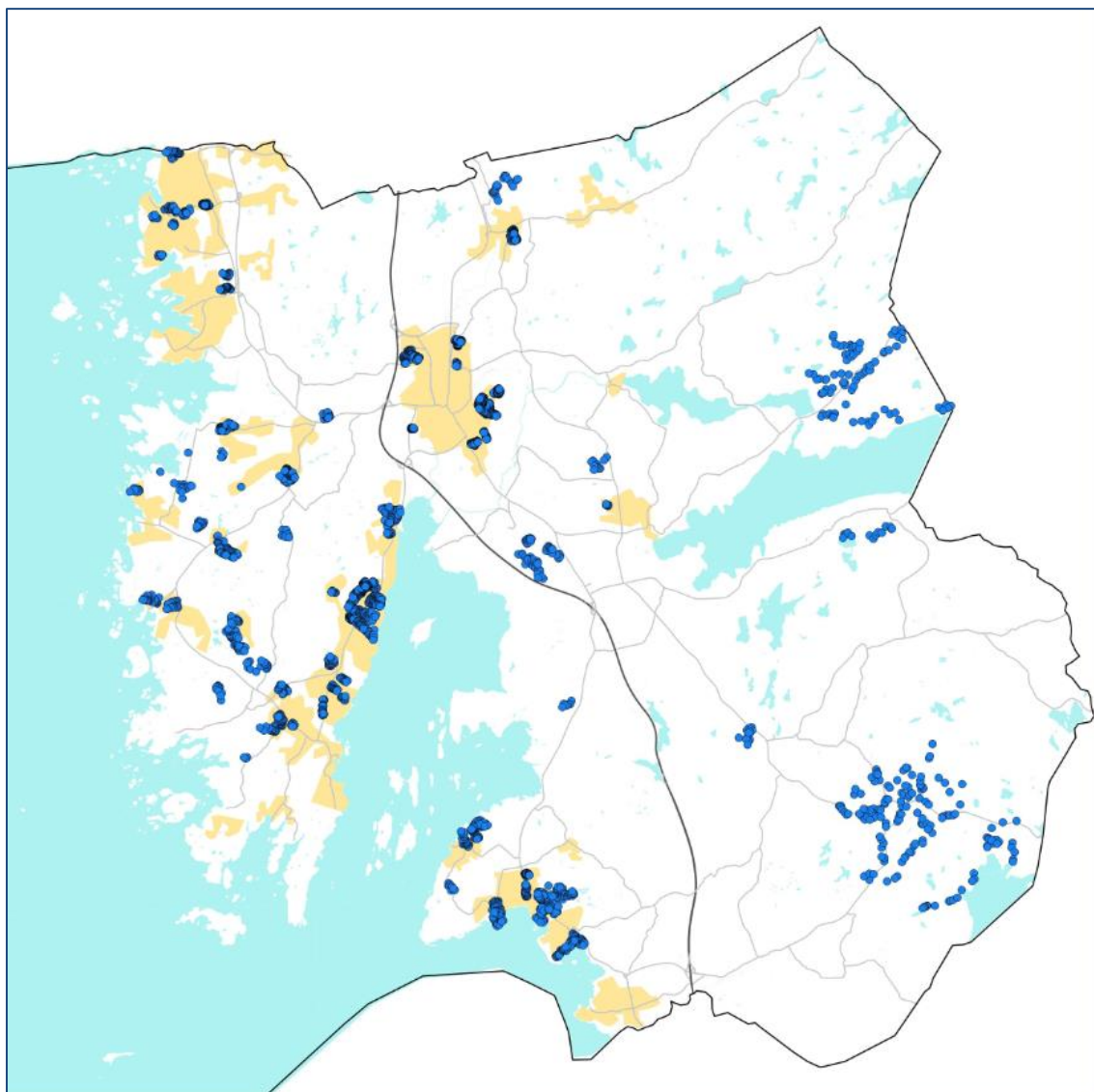
Grannsamverkan i Kungsbacka kommun 2010

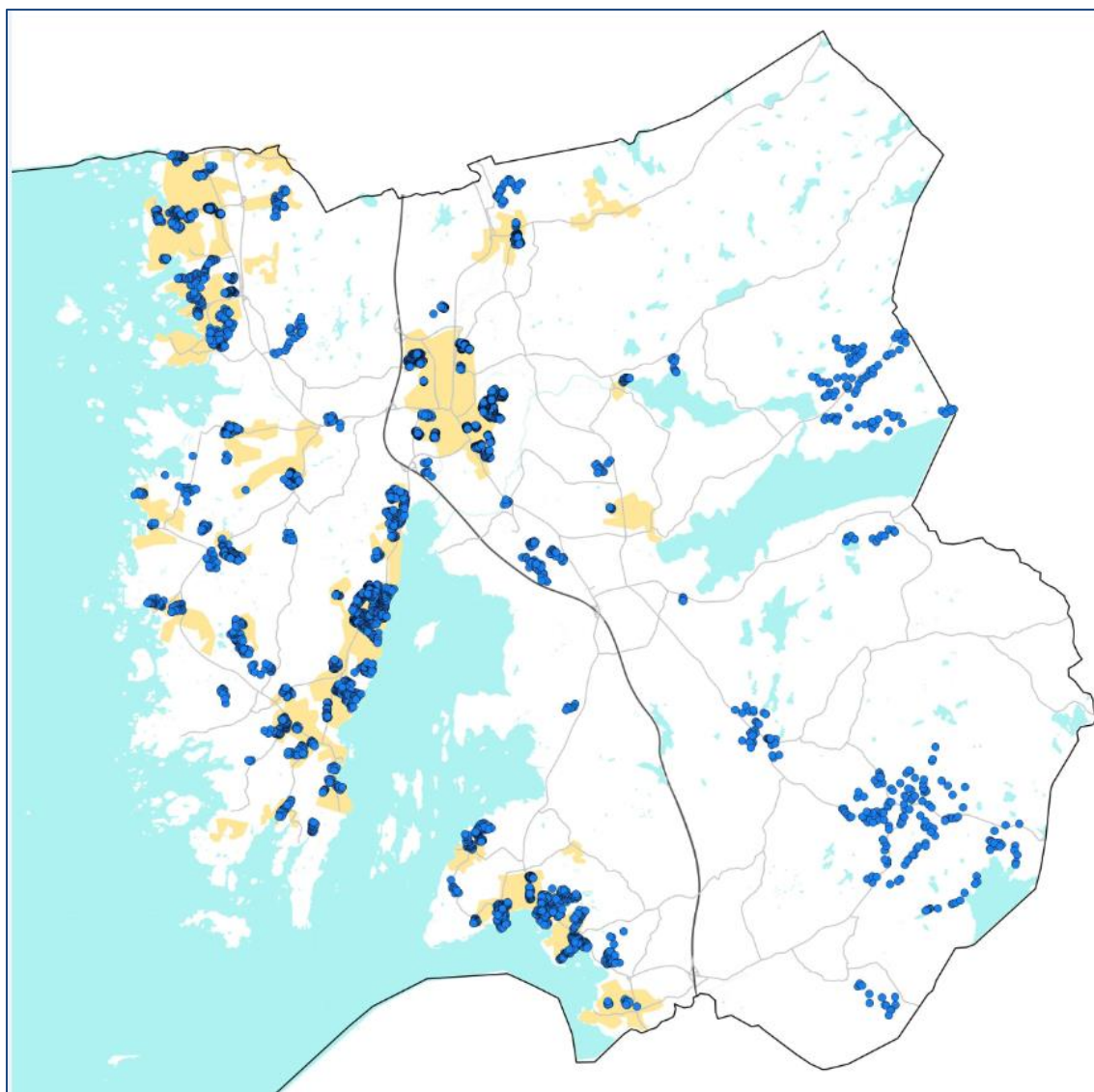
Grannsamverkan i Kungsbacka kommun 2011

Grannsamverkan i Kungsbacka kommun 2012

Grannsamverkan i Kungsbacka kommun 2013

Grannsamverkan i Kungsbacka kommun 2014

